

Published and distributed under Permit (No. 739) authorized by the Act of October 6, 1917 on file at the Post Office of Boston, Massachusetts. By order of the President A. S. Burlison. POSTMASTER GENERAL. Tel. So. Boston 2408.

SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

The Lithuanian Weekly "SANDARA" Published by the Lithuanian National League of America. K. J. PAULASKAS Sec'y and Business Mgr. YEARLY SUBSCRIPTION RATES: In the United States \$2.50 To Foreign Countries \$3.00 "SANDARA" 327 E Street, Boston 27, Mass. PRICE 5 CENTS

No. 13

So. Boston, Mass., Kovo (March) 30 d., 1922m.

Meti IX.

Lenkų gen. Makšeckis Vilniuje Amerikos Kapitalistai Siunčia Atstovą Lietuvon Naujas St. Seimo Sekretorius

VIETON MEISTAVIČIAUS—GENERALAS MAKŠECKIS.
VAŠINGTONAS, III, 27d. (Elta) Vilniaus Krašto Valdomosios Komisijos Pirmininkas Meistavičius atsistatydinęs ir perdavęs valdžią lenkų armijos generalui Makšeckiiui.

AMERIKOS KAPITALISTAI SIUNČIA SAVO ATSTOVĄ LIETUVON.
VAŠINGTONAS, III, 24d. (Elta) Amerikos kapitalistų grupė šiomis dienomis siunčia Lietuvon, Latvijon ir Estijon savo atstovą susipažinti su vietos ekonomine padėtimi ir ištirti Amerikos-Baltijos prekybos galimybe.

NAUJAS STEIG. SEIMO SEKRETORIUS.
VAŠINGTONAS, III, 22d. (Elta) Vieton išvažiavusio Amerikon V. Natkevičiaus, buvusio St. Seimo Sekretoriaus, Seimas išrinko sekretorium Račkauską (soc. liaud.).

PASKYRIMAI UŽSIENIŲ REIKALŲ MINISTERIJOJE.
VAŠINGTONAS, III, 22d. (Elta) Lietuvos Respublikos prezidento p. A. Stulginskio įsakymu paskirti Užsienių Reikalų Ministerijoje šie departamentų direktoriai:

1. Bronius Balutis — Vakarų Dep-to nuo 1921 m. kovo mėn. 1 d.
2. Bronius Dailidė — Europos Centro Dep-to nuo 1921 m. vasario mėn. 1 d.
3. Andrius Lisauskas — Rytų Dep-to nuo 1921 m. gegužės 1 d.
4. Pranas Dailidė — Bendrojo Dep-to nuo 1922 m. sausio mėn. 1 d.

AMERIKOS VALDŽIA RAGINA PRIPAŽINTI LIETUVĄ.
VAŠINGTONAS, III, 22d. (Elta) Kongresmanas St. Bath yra įnešęs Kongresui šitokią rezoluciją:

"JOINT RESOLUTION
Urging the recognition of the Republic of Lithuania by the Government of the United States:
Whereas the Council of Lithuania representing all of the peoples of that nation on February 16, 1918, unanimously decided to communicate to the Russian, German, and other Governments the following declaration: "The Council of Lithuania, the only representation of the Lithuanian nation, relying on the recognized rights of self-determin-

ation for nationalities, and the decisions of the Lithuanian Conference at Vilnius September 18-23, 1917, announces the rebirth of the independent democratic Lithuanian State with the capital at Vilnius, and the severance of all governmental ties of this State with other nations." and

Whereas for over four years a stable government has been maintained by the Republic of Lithuania; and Whereas the geographical situation of Lithuania is not only a warranty for its survival but for its growth to wealth and power among the nations of the world; and

Whereas in this nation there are nearly one million people of Lithuanian blood who, during the late war with unsurpassed devotion to the cause of liberty and independence, rallied to the assistance of the Government of the United States; and

Whereas England, France, Italy, and Poland have recognized the Republic of Lithuania de facto; and Whereas Czechoslovakia, Holland, Denmark, Sweden, Norway, Finland, Estonia, Germany, Russia, Argentina, and Mexico have recognized the Republic of Lithuania de jure;

Resolved by the Senate and House of Representatives of America in Congress assembled. That the Government of the United States recognize the Republic of Lithuania."

Atstovų rumai šią rezoluciją perdavė pirmesniai apsarstymui Užsienių Reikalų Komitetui.

TAUPOMOSIOS VALSTYBĖS KASOS.

Amerikos lietuviai dar, rodos, neatkreipė reikiamos dėmes į vieną didžios svarbos dalyką. Kur geriausia laikyti pinigus atsargiam žmogui ir tikram Lietuvos mylėtojiui?

Atsakome tvirtai ir aiškiai: Beabėjo Taupomoje Lietuvos Valstybės kasoje. Visi gerai atsimename panašias kasas po rusų valdžia. Jų buta prie kiekvieno pašto. Šimtais tukstančių ir net milijonais rublių sušėdavo žmonės pinigų į tas t. v. "Sbergatelnas kasas." Skaudėjo lietuviams širdį, kad patys mūsų broliai indudavo maskoliams į rankas ginklą ant savo galvų.

Buvo žinoma, kad tais pačiais lietuviais sudedamais pinigais Rusų valdžia vosė Lietuvoje burliokus. Bet negalima buvo smerkti tų žmonių už tai, kad jie dėjo pinigus į tas kasas. Nes tos kasos, šiaip ar taip, buvo tada saugiausia vieta pinigams laikyti.

Dabar virto kita gadynė. Lietuviai savo pinigus neberekalauja stiprinti savo priešų. Dar rugpjūčio 4 d. 1919 m. laikinosios vyriausybės buvo priimti Taupomųjų Valstybės Kasų įstatai.

Tų kasų tikslas \$1. "priminti indėlius procentams auginti ir duoti gyventojams progos taupmenas didinti." \$2. Valstybė atsako už Taupomosios valstybės kasose sudėtąsias sumas ir kapitalų visumą. Sumos tes ir kapitalai negali būti naudojami valstybės išlaidoms" \$5. Taupomosios Valstybės Kasos visos indėlių sąskaitas laiko paslaptėje ir duoda apie jas žinių tikta taupytojui arba teisėtam jo atstovui. Be to, šios žinios gali būti suteikiamos pareikalavus teismui arba kitai valdžios įstaigai, kuriai įstatymų leista tų žinių reikalauti. Už suteikimą žinių apie taupytojų sąskaitas be tinkamo pamato kasų tarnautojai atsako įstatymais."

Galima pasidėti į tas kasas iki vieno milijono auksinių.

Nuošimčių mokama į metus už 100 auksinų — 2 auksinai ir 60 skatinų arba 3.6%.

Kasos yra kol kas įsteigtos šiose vietose: Prie Kau-no Iždinės, Marijampolėje, Vilkaviškyje, Alytuje, Šakiuose, Ukmergėje, Kedainiuose, Rokiškyje, Panevėžyje, Raseiniuose, Utenoje, Šiauliuose, Pasvalyje, Telšiuose, Tauragėje, Mažeikiuose, Kretingoje.

BROLIAI AMERIKIEČIAI!

Nesenai atsiveikinome su mūsų draugu A. ŽMUIDZINAVIČIUMI, žinomu dailininku, visuomenės veikėju, kartu Lietuvos patriotu, atžymėjusiu ir nukentėjusiu kovose su lenkais, kuris nuvažiavo pas jus Amerikon, kaip atstovas nuo Lietuvos Šaulių.

Mes išdelegavome savo garbingą draugą tam, kad užmegstų su Jumis artimiausius ryšius, tam, kad jis geriau painformuotų Jus apie mus, kad išblaškytų kai kuriuos nesupratimus, kad kovotų su mūsų priešininku ir išėmų šmeižtais, kurie sklaidžiami apie mus ir pasiekia net Ameriką; kad tarpininkautų tarp mūsų ir tų Amerikos brolių, kurie norės padėti mūsų bendrajai Tėvynėi Lietuvai jos kovoje už nepriklausomybę, ir galų gale tam, kad atvežtų mums žinių apie tai, kaip

Jus gyvenate, kaip Jums sekasi, ką Jus manote ir kokius gerus patarimus norite mums duoti, kad greičiau pavyktų mūsų Tėvynę apginti ir sutvarkyti.

Siūsdami vieną geriausių Tėvynės sunų ir mūsų draugų, prašome Jus, broliai, priimti jį su tokia pat gera širdimi, kaip mes jį lydėjome.

Prašome tikėti jo žodžiams ir netikėti šmeižtams, kuriuos platina Lietuvos priešininkai apie mūsų geriausius patriotus, apie valdžią, apie kariuomenę ir Šaulių Sąjungą.

Atminkite broliai, kad Lietuva turi priešininkų ne tik iš oro, bet ir viduje. Lenkai skiria milijardus savo markių kovai su nepriklausoma Lietuva. Jie savo agentais ir provokatoriais apleidžia visą mūsų kraštą, jie paperka Lietuvos noderlius, jiems padeda dauguma mūsų dvarininkų, padeda ir bolševikai, jų talkon dedasi visoki šmugelninkai ir visuomenės turto vagys. Visa šita šaika intriguoja, šmeižia, maišo, trukdo gyvenimą ir mūsų valdžią, klaidina nesupratusius piliečius ir dargi kartais dorus piliečius. Dauguma to šlamšto dedasi apsimetę gerais lietuviais ir slapta varo savo niekšišką darbą, kad net sunku kitą pažinti ir išvalyti.

Atminkit, kad pačiam gyvenime, tikri Lietuvos vaikai, dar neužkariavo pilnų suverenių teisių ir patys yra dažnai persekiojami savo Tėvynėje. Žinodami tai pripažinsit, kad stebuklas būtų, jei tie šmeižikai duotų ramybės Lietuvos Šaulių Sąjungai, tam pikčiausiam savo priešininkui. Aišku, kad jie stengiasi visokiais budais mus apšmeižti, išprovokuoti, suklaidinti.

Apmąsčius tai visa Jums, broliai, bus aišku, kam turite tikėti, ar mūsų gerbiama atstovai, ar mūsų šmeižikams.

Sunki yra kova su vidujiniu priešiu, bet mes pergalesim. Garantija yra tame, kad mes dirbame delei idėjos, kuri visada paima viršų, o ne dėl karjeros, arba pelno. Išesų dalyvavimas Sąjungoje neduoda pelno nei skatiko, neduoda nei karjeros, nei uždarbio, nei jokių privilegijų.

Iš Šaulių reikalaujama tik pasiaukojimo Tėvynės labui. Visuomenės ir valdžios pašelpos Sąjungai sunaudojamos ginklams, o Šaulys negauna iš jų nei skatiko. Štai dėl ko pas mus spiečia si tik tikri Tėvynės gynėjai, štai dėl ko mes nesigėdiname prašyti mūsų darbu pašelpos, bet ne sau. Štai dėlko mums taip rupi geras vardas ir brolių pasitikėjimas. Vis tai delto, kad tai reikalinga Tėvynės labui.

Baigdami tuos žodžius,

Audėjų Streikas Lawrence Senatas Ratifikavo "Keturių Galybių" Sutartį Popiežiaus Dovana Karaliui

AUDĖJŲ STREIKAS.
LAWRENCE, MASS. Kovo 27 d. sustreikavo septynių audinių darbininkai. Unijos valdyba užganėdinta pasekmėmis, nes sustreikavo 15,000 darbininkų ir tvarkos niekas neardo. Dalis darbininkų metė darbą išryto, kita dalis prie streiko prisidėjo po pietų.

SENATAS RATIFIKAVO SUTARTĮ.
WASHINGTON, D. C. Kovo 27 d. Senatas ratifikavo vadinamąją "keturių galybių" sutartį, išmesdamas iš jos naminius reikalus.

POPIEŽIAUS DOVANA KARALIUI.

ROMA. Kad Belgijos karaliaus šeimyna rengiasi atlankyti Romą, tai popiežius Pius jau turi išrinkęs brangias dovanas. Karaliui Albertui paskirta duoti mozaika, atvaizdinanti garsųjį Romos Kolizejų, karalienei Elsbietai skirta dovanų tapeta, atvaizdinanti Madonos, Crivellio darbo. Karalius Leopoldas gaus mažesnę mozaiką, atvaizdinančią "Aurora." Guido Reni'o darbo. Vienok popiežius reikalauja, kad Belgijos karalius, atvykęs Romon, popiežiu atlankytu pirmiau nei kaip atlankys karalių.

siunčiame mūsų broliams širdingiausias sveikinimus, kuriuos mūsų atstovas ir Tėvynės gynėjas pareiškė gyvu žodžiu.

C. Valdybos Pirmininkas V. Putvinskis, Vice-Pirmininkas Mikelkevičius, Sekretorius (parašas neįskaitomas)

ATSILIEPIMAS.

Visoms laikraščių Redakcijoms ir atskiroms geros valios ypatoms Amerikoje ir kitur.

Vladivostoko lietuvių apšvietos Draugijos "Arklas" taryba už atsiųstus jos vardu laikraščius ir kitus raštus šiuomi taria, vardu kelių šimtų gyvenančių Vladivostoke ir jo apylinkėse lietuviškų šeimynų — širdingą ačiū prašydama ir toliau neužmiršti tai daryti.

Čia skaitome reikalingu paaiškinti: Kiekvienas, nors menkiausias paaukavimas rasta is su didžiausiu džiaugsmu ir dėkingumu sutinkamas.

Skyriuom nuo to Dr-jos valdyba taria nuširdų lietuvišką ačiū, už patalpinimą mūsų pernykščių atsišaukimų, visoms lietuvių laikraščių Redakcijoms — juos patalpinusioms.

Raštai pas mus esti rūpestingai saugojami. Mes čia likimo nutremti tolimam Sibiro krašte esame išskirtinai sunkiame padėjime, kaip iš medžiagiško, taip ir iš dvasiško atžvilgio.

Su visais gaunamais raštais Dr-jos valdyba elgiasi ko bešališkiausiai, nedarydama skirtumo tarpe bile kokios pakraipos raštą—paliikdama tai visoj celiybej pačių skaitytojų nuožiurai.

Atliekamus raštus mes siuntinėjame vienaučiams gyventojams kitose Tolimųjų Rytų vietose, su kuriais turime ryšius.

Taip, jog ir kas žin kiek gaudami raštų — juos tiksliai sunaudosime.

Kas malonės ir toliau siuntinėti mums raštų tesitiekia siųsti tokiu adresu: Vladivostok (Sibir.) Čechovskaja ugol, Nekrasovskoj ulicy, kv. Jaceviča, Litovskojje O-vo "Arklas", No. 29-39.

Pirm. Pr. Jacevičius (Silgalys) Sekret. Visialga. Antspauda.

STEIGIAMOJO SEIMO NARIŲ NATKEVIČIAUS IR ŽYGELIO MARŠRUTAS.

Kolonijoms Pranešimas. Kaip pavesta sutvarkyti gg. Natkevičiaus ir Žygelio prakalbų Maršratas nuo Pittsburgh'o ir apylinkėse man, taigi programą visoms čia pažymėtoms kolonijoms yra sekantis, ir jeigu iki šioliai buvo gauta kitos dienos, tai sulaukykite: Bal. 2, Pittsburgh, Pa. Bal. 7, Youngstown, Ohio. Bal. 8 ir 9, Cleveland, Ohio. Bal. 11, Dayton, Ohio. Bal. 13, Detroit, Mich. Bal. 15, Grand Rapids, Mich. Bal. 22, ir toliau Chicago, Ill

Visos kolonijos, kurioms jau buvo pranešta dienos kitos negu čia pažymėta, turi perkeisti savo dienas ir paimti šitas, kaip nurodyta.

Kas reikia platesnio, susineškite su Liet. Politinio Iždo Sekretorium. Garsinimusi ir spaudos darbus bus galima atlikti per Sekretorių pranešant savo kolonijoje rengiamą prakalbų dieną, svetainę ir adresą.

Kuriose vietose pakelini galima surengti prakalbas tarpe paminėtų dienų, taipgi praneškite Sekretoriui, arba paduokite savo apylinkių veikėjų vardus, kuriems butu galima pranešti, kad prakalbas rengtu.

K. S. Karpavičius. I. P. Iždo Sekr. 7907 Superior Ave., Cleveland, O'ic.



A. L. T. S. REIKALAI

NAUJI NARIAI ISTOJO I A. L. T. SANDARA.

Prie 7 kp. So. Boston, Mass.:

Jonas Grigaitis,
Antanas Lenčauskas,
Juozas Adomavičius,
Adomas Rakauskas,
Bronis Pečiulis per. iš 22 kp.
Prie 58 kp. Homestead, Pa.:

Juozas Kanz,
Antanas Kuzas,
Juozas Brazauskas.

Aukos skolų išmokėjimui.

25 kp., Chicago, Ill. \$20.00,
nariai J. Kulis \$2.00, W. J. Stankunas \$2.00, 10 kp. New Haven, Conn. \$10.00, P. M. Andrius, Brooklyn, N. Y. \$3.00 ir P. Izdui \$5.00.

BAISUS DŽIAUGSMAS.

Klerikaliskas TRIO "Darksas", "Draugas" ir "Garsas" —visi vienu tonu vėl užtraukia naują giesmę prieš Sandariečius. Jie savo laikraščių editorialuose atspausdindami juodomis raidėmis vieną Sandaros Centro valdybos laišku, rašytą į kuopas, su didžiausiu nusidžiaugimu šaukia: štai mes parodome sandariečių kazyras! Štai jų slaptingas nusistatymas! ir tt. ir tt. Mat jie tą laišką supranta slaptingu tame, kad jame yra pasakyta: "Šį laišką teiktės perskaityti ir apsvaistinti vieną tik Sandariečių susirinkime." Reikia, pastaba, kad jį skaitytų ne kokiam viešame susirinkime, bet tik Sandariečių kuopos, kur Sandariečiai galėtų išreikšti savo nuomonę link ten patstųjų klausimų per Centro Valdybą.

Tolesniai imant tame laiške pastatytus klausimus, turbūt mes rasime klerikalams baises tuos, kur yra kalbama apie Lietuvos Respublikos Rėmėjų statuto priėmimą, ir pirmą negu tą statutą priimsime, suėdami su klerikalais į bendrą darbą. 1) Turime pareikalauti, kad būtų atsiųsta Lietuvos Finansinė Misija, sudaryta visų trijų srovių žmonių; 2) Kad iš atstovybės būtų pašalintas Mastauskas, kaip praieityje labai daug įsipykęs amerikiečiams lietuviams ir prieš kuri jau buvo daugybė protestų; 3) Vieton p. Carneckio, kad būtų atsiųstas kitas žmogus, kuris mokėtų anglų kalbą, ir galėtų padaryti geresnę įtekme Amerikos diplomatai tarpe; 4) Visos aukos, liečiančios Lietuvos Valstybinius reikalus, turi eiti per Liet. Resp. Rėmėjų Izdą; 5) Tautos Fondas visus surinktas Lietuvos Valstybei aukas turi perduoti Lietuvos Valstybei. Na ir kas tokio baises yra šiuose penkiuose Sandaros Centro Valdybos nusistatymo punktuose? Tegul į juos rimtai pažvelgia, netik Sandariečiai, bet ir karščiausi katalikai, o pamatys, kad jie yra teisingi reikalavimai. Reikalavimas naujos Finansinės Misijos iš visų trėjų srovių žmonių, juk tai yra vienas iš teisingiausių. ("Veikėjų" suvažiavime p. Carneckis yra pažadėjęs tokią Misiją. Red.) Jeigu mes tokią misiją turėsime, tai jau nėra atėjones, kad Lietuvos valstybė gaus daugiau aukų. Pavyzdžiui: Dabar vieton F. M. mes turime Julij Bielskį. Jis vienas netik kad kontroliuoja visus Valstybės pinigus ir juos laiko Bankose ant savo

vardo padėjęs; bet dar eina gandai, ir "Sandaroje" jau apie tai buvo rašyta, kad jis —Bielskis— su valstybės pinigais varo spekuliaciją, ir buk daug pinigų yra prakišęs? Kiek tame yra teisybės mums nėra žinoma, bet iki šiol Atstovybė to "Sandaros" pareiškimo neužgncija, kas duoda pamatą tam tikėti. Gal klerikalai ir trukdo atsiuntimą naujos Finansinės Misijos, kad naujas jų šmugelis neišeitų viešumon? Girdim: tokius gandus kas gali tylėti? Kodėlgi tyli Atstovybė, ir neužkerta keli tiems gandsms? Priegtam reikia nepamiršti, kad šis klausimas buvo pakeltas "Veikėjų" konferencijoje, ir likos nutarta, tai kodėl nepildoma?

Antras kaslink Mastauskas, tai nėra reikalo kalbėti, nes buvę protestai liudija už viską.

Trečias kaslink vieton dabartinio atstovo pakeitimo: mes matome, kad Amerikos diplomatija yra mažai informuojama Lietuvos reikalais, ir ačiu p. Vileišiui kas jo pastangomis buvo padaryta šiandien jau viskas nyksta. Ko galima laukti jeigu toliau taip bus?

Ketvirtas. Tai turbūt klerikalams bus vienas iš baisiausių, mat ten sakoma, kad visos aukos liečiančios Lietuvos Valstybinius reikalus, turi eiti per Liet. Resp. Rėmėjų Izdą. Reikia, čia jau klerikalų "kultūros" ir kitokiems vėjams užkerta kelias, ir daugiau varde Lietuvos negalės veidmainingai rinkti aukas klerikaliskai agitacijai. Tai čia ir yra baisesias dalykas, kad visa litanija misionierių neliktų be "džiabu."

Na, o penktas, tai irgi surrus, nes sako, kad Tautos Fondas visus aukas perduoti Lietuvos Valstybei. Mes žinome, kad T. F. surinko virš \$500,000, o kaip jas gali atiduoti Lietuvai, kad už jas buvo perkamos kelinės ir buvo kitokios "diplomatines" išlaidos. Va, tai šiuos klausimus apsvaistius Sandaros C. V. ir klesčiaus savo organizacijos narių, kas reikia daryti, jeigu tie reikalavimai nebūtų priimti? Gi antras dalykas, tai patartina klerikalų organams neuilyti akių savo skaitytojams informuojant, kad tai kokis klastingas slaptas Sandariečių nusistatymas, nes tokie reikalavimai sykiu su Liet. Resp. Rėmėjų statutu yra pasiūsti ir atstovybei.

Tolesnei, klerikalų organai, darydami pastabas prie laiško, sako, buk šiandien, kada Lietuvai pavojus, kada reikia eiti į bendrą darbą, tai Sandariečiai rupinasi vientik partijos reikalais. Gerai, bet kodėl klerikalai neatsižvelgia į tai, kad kada ant Lietuvos slinko iš vakarų geležinės divizijos bermontininkų, iš rytų gaujos išbadėjusių bolševikų, iš pietų mūsų klerikalų vadinami klerikalais, ir diskreditavo

atstovybės darbą. Dabar, sulaukę kitą atstovą, pasiūto esą šeiminkais, ir vieton dirbti valstybinį darbą, varo visokius "kultūros vėjus" savai propagandai, o Lietuvos kritišką padėjimą tai tik moka palikti Sandariečiams, patys visai į tai neatsižvelgdami, ir nesiskubindami su pagelba.

Šiandien netik kad Sandariečiai, bet jau ir visi amerikiečiai lietuviai aiškiai suprato klerikalų klastas St. Seime. Išgirdo iš kun. Garmaus lupų pareiškimą, kad Lietuvoje reikia statyti kar tuves, išėjo į atvirą kovą su kartuvų šalininkais, ir kovos tol, kol kova bus laimėta, ir Lietuva bus laisva demokratiška. Amerikiečiai lietuviai suprato reikalą kovos su juoduojų jezuitizmu, stoja į Sandariečių eiles, de la gausias aukas į Politinį Izdą, ir dės tol, kol juodas lebesys nenuslinks nuo Lietuvos padangės, ir kol nesužibės skaisčiai šviesi saulė ant Laisvos Demokratiškos Lietuvos padangės. Jeigu klerikalai varo "kultūros vėjus" įrengimui kartuvų Lietuvoj, tai beabėjo kad teisybę mylinti amerikiečiai lietuviai tiek sudės aukų į Politinį Izdą, kad tos kartuvės bus išardytos.

K. J. PAULAUSKAS,
Sandaros Sekr.-Adm.

WILKES BARRE, PA.

Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros 55-ta kuopa laikys mėnesinį susirinkimą balandžio (April) 4 d., 1922 m., A. Usaicio svetainėje, 326 Hazle St., Wilkes Barre, Pa. Pradžia 7:30 v. vakare.

Draugai, malonėkite visi atsilankyti į susirinkimą. Jeigu nebus streiko, tai yra rengiama ant vasaros išvažiavimas į tyrą orą, todėl jau būtų laikas apsvaistyti. Ateidami nepamirškite atsi-vesti naujų narių prirašyti prie kuopos.

K. Demikis.

KAUNE PRADEJO EITI LENKŲ KALBA LIETUVIŲ LAIKRASTIS "NOWINY."

AMERIKIEČIAI! nestumkite nuo savęs savo sulenkintųjų brolių, bet traukite juos į save, todėl:

Kiekvienas lietuvis, budamas sulenkintųjų lietuvių tarpe, gali padaryti daug naudos Lietuvai, platindamas sąvaitinį iliustruotą lenkų kalbą, bet tikros lietuvių dvasios laikraštį "NOWINY."

Kiekvienas lietuvis, kuriam rupi, kad legioninkai bei dvarininkai sulenkintųjų tarpe neturėtų sau draugų bei pritarėjų, tegul visoj Amerikoje tarp sulenkintųjų lietuvių platina mus valstybingumo gynėją "NOWINY."

Kiekvienas lietuvis, kuriam rupi, kad sulenkintieji kogreičiausiai pasidarytų susipratusiai mus visuomenės nariais bei ištikimais Lietuvos Valstybės piliečiais, tegul platina lietuvių laikraštį lenkų kalba "Nowiny."

Kiekvienas lietuvis, kuris norėtų, kad sulenkintieji Amerikoje gautų tikrų žinių apie mus valstybės reikalus, šiaip gerai parinktų žinių iš viso pasaulio bei naudingų, šviesą nešančių skaitymų tarp sulenkintųjų, tegul platina "NOWINY."

"NOWINY" metams Amerikoje 2 dol., pusem. 1 dol.

"NOWINY" leidžia ir redaguoja gerai žinomas Lietuvoj mus visuomenės veikėjas bei tikras lietuvis Steigiamojo Seimo narys ir Vyr. Liet. Gynimo Komiteto sekretorius kapitonas Petras Ruseckas.

"NOWINY" adresas: Lietuva Kaunas, Steigiamasai Seimas,

"NOWINY" redaktoriumi P. Ruseckui.

LIETUVI! Platink "Nowiny" sulenkintųjų tarpe Amerikoje ir užsakyk jiems Lietuvoj!

JEI PATS NEZINAI nei vieno sulenkintojo — atsiusk porą dolerių "NOWINY" Redakcijai, o ji sius laikraštį kokiam nors sulenkintam lietuviui, kad jį atgauti Lietuvai!

SUSIVIENYJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE IR TAUTININKAI.

Atėjo rinkimai į Sus. Liet. Am. Pildomąją Tarybą. Amerikos bolševikai nuo senai jau leido savotiškas bombas į visą Pild. Tarybą, kad ją diskreditavus ir savo žmones jon įvedus. Bet su jų kandidatais yra bėdos: pas juos netikta kvalifikacijų nėra, bet jie ir įstatų nepažįsta: didelę jų kandidatų dalis buvo suspenduota bėgyje pastarųjų metų ir per tai negali iėti kandidatais į rinkimus. Iš visų jų kandidatų, kuriems "LAISVĖ" rašo rekomendacijos editoriaus, tik tai trys kandidatai nebuvo suspenduoti ir du turi teisės būti kandidatų suraše. Tai yra Dundulis, kurs runija į Prezidento ofisą, Raginskas, kurs runija į Sekretoriaus ofisą ir Aleksis. Tik Aleksis nors ir nebuvo suspenduotas, negali būti kandidatu, nes jis nėra Sus. Valstijų pilietis. Blogai. Kas atlygins "LAISVĖI" už tą popierių, ant kurio jis dergė SLA. Pild. Tarybą ir gyrė savus kandidatus?

Kandidatais yra sekantie žmonės:

Į Prezidentus: ST. GEGUŽIS, Dundulis ir Graičiūnas.

Į Vice-Prezidentus: Adv. ZUZANA PUIŠIUTĖ, Kamarauskas, Metelionis.

Į Sekretorius: PETR. JURGELIUTĖ, Raginskas, Žilis.

Į Kasierius: A. B. STRIMAITIS, T. Paukštis, Linonis.

Į Doktorus-Kvotėjus: Dr. Ip. BRONIUSAS, Dr. Matulaitis, Dr. Klimas.

Į Izdo Globėjus: M. W. BUSH, J. M. DANIELIUS, Dėdynas, Varašius, Ambraziejus, Mikielionis.

Mums, Tautininkams, turi rupėti, kad SLA. rinkimuose pereitų mūsų žmonės, kad mūsų prakaitu užauginta organizacija nenuieitų tarnauti Leninui ir Trockiui, kad mūsų sunkiai sudėti pinigai nenuieitų bolševikiškai propagandai Amerikoje ir Lietuvoje. Mes ne bolševikams organizavome Susivienijimą ir ne jiems jį pavesime. Tautininkai turi išanksto susitarti del rinkimų. Viršiau paduotame suraše yra pabraukti kandidatai vardai: už juos mes ir turime balsuoti visi kaip vienas. TURIME PRAVESTI VISĄ SAVO SURAŠĄ. Todėl visi tautininkai privalo eiti į susirinkimus ir neievoli uzurpatoriams pasiveržti mūsų brangią organizaciją. Turi patys eiti balsuoti ir kitus prie to raginti. Turi aiškinti susirinkimuose kandidatų tinkamumą ir netinkamumą.

Kad geriau apsižiūrėti, kas ir kodėl yra tinkamas kandidatas, mes čia paeiliui kiekvieną perkratysime.

PREZIDENTAS. — St. Gegužis, išstarnavęs Susivienijimui per tiek metų, parodė, kad jis supranta Susivienijimo reikalus, kad jam organizacijos dalykai yra labai arti prie širdies. Jis nei vienu žingsniu nėra organi-

zacijai pakenkęs. Jei jis tarnavo taip ilgai ir taip ištikimai, tai geresnio kandidato mes nematome ir nenorime. **Visi Tautininkai ir visi, kam rupi Susivienijimo gerovė, turi butinai balsuoti už Stasį Gegužį į SLA. Prezidentus.**

Dabar SLA. Prezidento urėdas yra nebe juokai, kaip praieityje. Dabar Prezidentas turi būti plačiai apsi pažinęs su organizacijos reikalais, su įvairių valstijų teisėmis. Naujas žmogus, atėjęs organizacijon, bus kaip pagautas, — jam reiks ilgų laikų, iki jis permatys visus dalykus.

Kaslink kitų kandidatų, — Dundulis, jisai nėra mūsų žmogus. Jis ant tiek tinka į prezidentus, kad tik tai juokai ima. Juk jis užpėnai kandidatavo ir lermą kėlė, nors pats buvo kaltas: koks iš jo gali būti prezidentas, jei jis nežinojo, kad buvęs suspenduotas bėgyje dvejų metų, negali būti kandidatu? Jei kandidatas nežino elementarių organizacijos įstatymų, tai jis ne tinka būti kandidatu ir tokiam žmogui užėmus urėdą organizacija gali pakelti tik tai nuostolius. Prie to Dundulis gyvena Chicago, o ką reiškia tolasmas Prezidento gyvenimo paaikškes toliau, kaip kalbėsime apie Graičiūną. Prie to viso, DUNDULI remia "Laisvė", bolševikų - komunistų organas. Mes žinome, kiek gero žmonijai padarė bolševikai Rusijoje, kur dešėtkai milijonų žmonių miršta iš bado, kur šalis taip subankrutijo, kad už 1 dol. gali gauti pusę milijono rublių.

Mes nenorime, kad bolševikai subankrutytų mūsų Susivienijimą, todėl niekas už Dundulį ir neprivalo balsuoti. Anais rinkimais, "Naujienos" sarmatijosi Dundulio, kaipo kandidato į Sekretorių, — tad kas besakyti apie jį kaipo apie prezidentą!

Dar lieka Dr. A. L. Graičiūnas. Jis yra, kaip amerikoniškai sako, "good fellow." Užsitarnavęs darbuotojas. Gal geras daktaras. Gal geras agitatorius. Gal geras kalbėtojas. Bet tautininkai turėtų atsižvelgti, kad Dr. Graičiūnui, jo amželiaus sulaukus, neverta mokinties fraternalės organizacijos teisių, lai jis varo savo medicinos biznį ir daktarų laikraštį. Mes jį remsime. Bet ten, kur reikia darbo — juk, Dr. Graičiūnas ir taip turi tiek darbo, kad nevalioja apsidirbti. Tad kam dar naujų guzų jieškoti? O kas svarbiausia — Dr. Graičiūnas (kaip ir Dundulis) gyvena Chicagoje. Tas pats vienas faktas reiškia didelius nuostolius organizacijai. SLA. prie dabartinio išsiplėtojimo, Prezidentas turi bent 4 ar 5 kartus į metus būti raštinėje. Ne kartą reikia, kad atvyktų centran už kelių valandų. Tai ir pasirodo, kad GEGUŽIS, budamas Mahanoy City, gali būti New York'e už kelių valandų, o Dr. Graičiūnui, ar Dunduliui reiktų bent 2 dienas, iki jie išsirengtų New Yorkan.

Toliau, — ekspensai kelionių išsvaidytų organizacijos pinigų be jokio reikalo. Mes gyvename tokioje gadynėje, kada reikia kiekvienas centas taupyti. Turint prezidentu Gegužį, jo kelionės į Centrą, su organizacijos reikalais, apsisės metams apie \$120. Tuo tarpu Graičiūnui ar Dunduliui užėmus prezidento vietą, jų kelionės

į New Yorką apsieitų nemažiau, kaip kokis 600 ar 700 dol. į metus. Taigi ir ekonomijos žvilgsniu būtų labai neišmintinga agituoti už Graičiūną ar už Dundulį. Nė vienas, nė kitas neatneš tiek naudos, kad Susivienijimas turėtų mėtyti ant jų kelionių pinigų. **Tautininkai ir visi, kam rupi SLA. gerovė, balsuos už Gegužį.**

VICE - PREZIDENTAS.

Į vice-prezidentus geriausiai tinka Advokatė Zuzana Puišūtė-Šalnierė. Rods, ji nėra tautininkė su kunu ir dušia, bet didelė jos dušios dalis jau priklauso tautininkams. Neuzilgo ji bus visiškai mūsų tarpe. Tai viena, — antra, duokime jaunai advokatei ir jaunai mūsų darbuotojai progos atlikti naudingą didelę organizacijos darbą. Prie to, organizacijoj, Centro valdyboj butinai reikalingas yra advokatas. Puišūtė-Šalnierė kaip tik tai ir tiks tai vietai. Mes nesakome nieko prieš Kamarauską, nei prieš Metelionį. Abudu vyrų yra geru. Tik nei vienas, nei kitas neatliks organizacijoje tokio darbo, kaip Puišūtė. O ant galo, SLA. Centre turi būti duodama daugiau vietų moterims, — juk arti trečia dalis SLA. narių yra moters. Pats principas fraternalizmo pirmučiausiai rupinasi moterimis, kaip šeimynų auklėtojoms.

SEKRETORIUS. Organizacijoje paprastai visų svarbiausi vieta yra sekretoriaus, kurs yra širdis organizacijos. Nuo to dirba ir kaip reikalus veda sekretorius, priklauso organizacijos bujojimas ir augimas. SLA. užaugo į tokį laipsnį, kad jo reikalų nebegali vesti bile kas. Čia jau reikia didelio prisirengimo, reikia pažinti dalykus nuodugnai. Nuo vienos-kitos klaidos, kuri pačiam gali pasirodyti ir labai menka, gali priklausyti visos organizacijos likimas, galima patekti teisman, galima pridaryti dideliausių nuostolių. Dabar S. L. A. reikalauja jau pilnai prisirengusių žmonių į tokius atsakomus urėdus, kaip Sekretoriaus. Dabartinė Sekretorė p. P. Jurgeliutė nereikalauja iš mūsų pusės rekomendacijų. Ji savo darbu Susivienijimui nuo 1913 m. parodė, ką ji gali ir kaip ji gali atlikti atsakomą darbą. Mums, kurie žiuri į SLA., kaip į didžiausią lietuvių organizaciją, kuriai lemta yra atlikti svarbi rolė Amerikos lietuvių gyvenime, tenka to fakto, kad Jurgeliutės sekretoriavimo laiku, ir ačiu jos taktینگam pasidarbavimui, Susivienijimas liko priimtas į Michigan, New York ir Massachusetts valstijas. Ypatinagai su Massachusetts valstija vargo visi ir daug dar būtų vargė, — Jurgeliutė pirmuoju savo apsilankymu Bostone išgavo tos valstijos LISENCE. **Visi tautininkai balsuos už Jurgeliutę.** Už ją turi balsuoti ir tie, kam rupi SLA. gerovė.

Ką besakyti apie kitus kandidatus? Jei bent tiek, kad reikia stebėtis, kaip jie neišmano SLA. sekretoriaus pareigų sunkumo. Lenda, lyg čia yra pašalpinės Jurginės ar Mikolinės draugystės reikalas. Jei jie yra vyrai ir tikrai nori organizacijai labai, tai pirm. ne kaip kandidatus į SLA. sekretoriaus vietą, tegul bent per trejetą metų patarnauja SLA. raštini-

(Seka ant 5 pusl.)

Lad. Natkevičius, St. Seimo narys.

Valstybės Pagrindinis Įstatymas

(KONSTITUCIJA).

1. Konstitucijų istorija.

Pamatiniai valstybės dėsniai turi būti išreikšti tam tikrame akte, kuris yra primamas arba visos tautos arba jos įgaliotų atstovų. Reiškia, konstitucija turi būti priimta ir rašytam ar spausdintam pavidale paskelbta. Tečiaus, pavyzdžiui, anglai taip vadinamos rašytos konstitucijos neturi. Tokioj išseno išgyvenusioje valstybėje tvarka užsilauko, nes anglai labai brangina bočių palikimą, jų tradicijas (papročius). Suvienytose Valstybėse (Amerikoje) tokia surašyta konstitucija iš seno veikia.

Jau viduriniuose amžiuose kai kurie miestai turėjo savo surašytus teisių statusus. Juose buvo surašyta jų teisės ir privilegijos savivaldybėje. Pirmą rašytą konstituciją mes randame septynioliktame amžiuje Šiaurės Amerikoje, kurią yra pateikę išeiviai iš Olandijos ir Anglijos.

Paskiau tai viena tai kita Šiaurės Amerikos dalis priimdavo pas save "žmogaus ir piliečio teisių deklaraciją," kas paskiau darė didelės įtakos ir į francūzų revoliucijos veikėjas, kur ir liko priimta 1789 m. "žmogaus ir piliečio teisių deklaracija."

Daugelis konstitucijų Šiaurės Amerikos valstybių tarpe liko priimta visų, turinčių teisę rinkti balsuojant (pav. Massachusetts). Amerikos (Suvienytų Valstijų) konstitucija ir papildymai jos liko priimti jau atstatinkamų valstybių (statų) atstovybių. Svarbiausias Suvienytų statų konstitucijos uždavinys buvęs duoti piliečiams pilietinę laisvę ir apginti jų teises. Francūzų pirmosios revoliucijos konstitucija (1791 m.) buvo pirmoji Europoje rašyta konstitucija, kuri aiškiai buvo paremta tautos (liaudies) valia, kas matyti iš "deklaracijos" 3 punkto.

Ši 1791 m. konstitucija buvo pamatu ir daugeliui monarkinių konstitucijų, kurios turi savyj tautos valios žymes: Ispanijos (1812 m.), Portugalijos (1822 m.), Norvegų (1814 m.), kurios veikia iki šių laikų.

1791 m. francūzų konstitucija turėjo įtakos ir į Belgų 1831 m. Belgų tautos išrinkto seimo pateiktą konstituciją, kurios 25 punktus taip skamba: "visa valdžios viršenybė seka iš tautos." Francijoj 1791 metų konstitucija buvo priimta ir įvesta be tautos balsavimo ir todėl, kada valdžia revoliucijos bėgyje atsidūrė Konvento rankose, buvo dekretu minima, kad tik ta konstitucija gali būti vykinama, kurią priėmė visa tauta, kuri ir buvo paskiau (1793 m.) pateikta tautai. Pirmu kartu Europoj buvo įvesti demokratiniai būdai valdymo, tečiaus reakcija nedavė galimybės tiems geriems užmanymams išgyvendinti. Konstitucijos liko sudarkytos tuomi, kad karaliai pasiėmė sau vėl "suverenumą" davę liaudžiai iš gero noro tiek, kad jos atstovai liko prileisti prie įstatymdavystės darbo. Tokia daryta konstitucija buvo sudaryta pas Francūzus 1814 m.

Vokiečiuose monarkinis

principas valdymo, kur "kaizeris yra vyriausi galia ir turi savy visas vyriausios valdžios teises" laikėsi iki pasaulinio karo pagimdytai revoliucijai, kada griuvo ne vienas carų tronas.

Francūzuose 1830 m. revoliucija padarė atmainų į 1814 m. konstituciją, kur žmonių atstovybės buvo praplatintos teisės, kas yra ir pas Belgus.

Rašytų konstitucijų istorijoj mes ir matome, kad vienur yra pati tauta valdovė, kuriai priklauso ir visos valstybės įstaigos, o valdinkai konstitucijos ir įstatymų ribose pildo tikai tautos valią per jos atstovybę—Seimą. Taip yra šių dienų Vokietijoj, Latvijoj, Estonijoj, Suomijoj, Lietuvoj... Kitur visa Lietuvos viršenybė priguli monarkui (carui) ir tą valią monarkos vykina per konstitucijos surašytus nuostatus.

Pagalios monarkinės konstitucijos įstatyme yra įvesta punktai, kur tauta turi savo teisę, o karaliaus teisės yra aprubežiuotos konstitucija, kurią karalius priima "iš tautos."

2. Konstitucijų priėmimas.

Ką esame pasakę, paliko aišku, kad konstitucija, pagrindinį valstybės įstatymą priima arba visa tauta arba visi įgaliotais Steigiamasis Seimas, kuris vyriausiai ir šaukiamas tam reikalui. Kitaip tikrai susidėjo, kaip jau esame minėję Anglijoj, kur paprastu įstatymu keliu parlamente jie priima konstituciją ir gali keisti ją. Visur kitur priėmimas konstitucijos skiriasi nuo to būdo, kurį vartoja Anglai, nes visur konstitucijos priėmimą skiria nuo priėmimo einamųjų įstatymų. Įstatymas, liečiantis konstituciją, yra augščiausias visų kitų įstatymų. Visi kiti įstatymai tegali prie jojo taikintis ir negali būti valstybėje jokio įstatymo, kuris priešintus konstitucijai. Kaip jau esame matę, konstituciją įstatymus priima pati tauta arba kylant sunkumų del gyvenimų skaitlingumo tai padaryti, tautos įgaliotiniai tai atlieka. Pirmą konstitucija, kuri buvo priimta visos tautos Amerikoje, šato Massachusetts konstitucija 1780 m., po ko toksai tautos balsavimas konstitucijos priimti pakriko po visą Šiaurės Ameriką, o paskiau kaip privalomas dalykas buvo įvestas Šveicaruose ir Australijoj.

Didžiū šalininku tokio mokslo apie tautos valią buvo francūzų revoliucijos laikų ir po revoliucijos gyvenę Sieses, kuris plačiai išparodinėjo, kam priguli suverenumo viršenybė, būtent: tautai, kuri turi tą teisę ir kuri pati tai vykina. Visai tautai pasisakius už konstitucijos sumanymą, balsuojant bendram susirinkime visų piliečių, konstitucija priimama tiesioginiu keliu, tečiaus praktikoje iššaukia tai nemaža sunkenybių. Užtat ir vartojamas būdas atlikti tai Steigiamiesiems (kuriamiesiems) Seimams.

Tokie tautos steigiamieji seimai paruošė ir priėmė konstituciją Francūzų 1791, 1848, 1871 m. Belgų 1830 m.

Po karo ir revoliucijos naujai susikurę valstybės (Estų, Latvių, Čekų) priima savo konstitucijas ir gi Steigiamuosiose Seimuose, visai tautai dalyvaujant atstovų rinkimuose. Tą patį darė ir senos valstybės, kuriose esamoji carų tvarka suiro. Po revoliucijos Rusijoj, (1917 m.) kada buvo nusikratyta caro jungo demokratiniu būdu rinko atstovus į steigiamąjį seimą, kuris buvo jau mėginęs pradėti darbą, tečiaus sukilė bolševikai jo vieton pastatė komisarių diktaturą. Steigiamoj Seimo kelią pergyveno ir Vokietija (1848 ir 1919 m.).

Lietuvių tauta atsipalaidojus tų ryšių, kuriuos ji turėjo su kitomis valstybėmis (Rusija), ir palaidojus "amžinos tvirtos sąjungos ryšį," kuriuo norėjo kaizerio Vokiečių valdžia suriši Lietuvą su Vokietija laike vokiečių okupacijos 1920 m., gegužės 15 d. yra išrinkus St. Seimą ir įgaliojusi jį išdirbti ir priimti konstituciją nevaržydama Steigiamoj Seimo narių jokiais įsakymais.

Peržiūrėjimą ir pakeitimą konstitucijos tam tikrais būdais priimami konstitucijoj straipsniai apskunkina. Konstitucija nėra galima pakeisti paprastu būdu, keičiant kitus įstatymus. Tas priduođa konstitucijai daug pastovumo. Anglų parlamentas visuomet gali keisti konstituciją, bet tai jis daro labai retai. Anglų Seimas tad kiekviename atsitikime gali padaryt steigiamuoju, tečiaus pastaruoju laiku jeigu pasitaiko konstitucijos įstatymas, tada parlamentas (House of Commons) paleidžiamas, o renkamas naujas parlamentas, į kurį renkant jau iš anksto bus žinoma, kad jis turės atlikti tokios ir tokios rūšies konstitucinį darbą. Tas pats yra ir Italijoj.

Didelių sunkumų yra pakeista konstitucija Amerikoje; reikalinga yra du trečdaliu balsų kongreso atstovų arba du trečdaliu atstovų šato įstatymų leidimo įstaigos ir šiam pastarajam atvejui jau šaukiamas tam tikras konventas. Toksai apskunkinimas priimtas visur, neišskiriant ir monarkišku valstybių (Japonijos ir kitų). Japonijoj ir buvusiojo caro Rusijoj pakeitimo sumanymą tegali įnešt patsai mikado ar caras. Šveicarijoj iniciatyva pakeitimo konstitucijos pridera Federaliui Seimui ar 50,000 piliečių. Toji pat iniciatyvos (užmanymo) teisė priguli ir Kantonuose.

Demokratizmo didelė žymė yra jau vien tame, kad pati tauta gali priimt konstituciją ir ją keisti ir vykinti konstitucijos pradus gyvenimam. Ypatingos reikšmės turi čia tautos iniciatyva ir tautos balsavimas, kurie mažesnėse demokratinėse valstybėse yra visiškai įvykdomi, ką ir pamatysim.

3. Lietuvos Valstybės pagrindinis įstatymas (konstitucija).

Lietuvos Steigiamasis Seimas, susideda iš 112 atstovų, rinktų visuotiniu, tiesiu, lygiu, slaptu ir betarpiu balsavimu, prisilaikant proporcionales sistemos buvo išrinktas svarbiausia tam, kad priimti Lietuvos valstybei konstituciją. Konstitucijos reikalingumas gema su atsiradimu pačios valstybės. (Bus daugiau.)

Pranešimas Amerik. Lietuviams

A. L. T. Sandaros rūpesniu Amerikon atvyko Liaudininkų ir Lietuvos Valstiečių Sąjungos įgaliotiniai: Steig. Seimo Narys ir Sekretorius ir Geležinio Vilko Organizatorius Kapitonas LADAS NATKEVIČIUS ir Steigiamoj Seimo Narys ir Lietuvos Profesinės Sąjungos Mokytojų Pirmininkas BOLYS ŽYGLIS. Jų atvykimas Amerikon supuola su labai svarbiais įvykiais Lietuvos gyvenime: dabartiniu momentu, kada Lietuva yra labai dideliame pavojuje nuo lenkų pusės, kada mūsų sosotinė Vilnius yra lenkų užgriebtas, Lietuvos klerikalai visomis įiegomis plečia savo įtaką ant Lietuvos ir stengiasi užgriebti visas jos kultūrinio ir politinio gyvenimo sritis. Nėgana to, kad jie savo žmonėmis, tankiai kunigais, apšodina valdiškas Lietuvos vietas; negana to, kad jie pasiglemžia Lietuvos mokyklas savo įtakai, bet dar ir musų žemes skirsto klebonijoms ir vienuolynams, skriausdami tokiu būdu musų bežemius ir mažžemius. Apie tuos dalykus mes nežinojome iš Lietuvos laikraščių. Dabar gi, atvykus Amerikon atstovams, dalyvavusiems per visą laiką Lietuvos Seime, pertai ir žinanties visą dalykų eigą iš pat pirmųjų šaltinių, Amerikos lietuviai turės progos patys iš jų lupų išgirsti pranešimus.

Ir vienas ir kitas atstovai yra artimi mums, darbo žmonės, savo pažiuromis, savo nusistatymu, savo darbu. Nuo pat karo pradžios jie gyvai dalyvauja Lietuvos politinio, ekonominio ir kultūrinio atgimimo darbuose. Jie yra Lietuvos masių, Lietuvos vargdienių draugai, užtąrejai ir darbuotojai. Todėl lai visuose Amerikos naujoknyuose lietuviai buna prisirengę juos pasitikti ir jų pranešimų išklausti.

Prie šitos progos Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara skaito savo pareigą pareikšti Amerikos Lietuviams dar ir šį dalyką: Lietuvos darbo žmonių partijos, kaip tai — Socialistų Liaudininkų Partija ir Lietuvos Valstiečių Sąjunga, jau yra atviros kovojės su klerikalais. Jie atšaukė savo atstovus iš Ministerių Kabineto ir savo deklaracijoje Seimui paaikškino to žingsnio motyvus: nei Liaudininkai, nei Valstiečių Sąjunga negali imti ant savęs atsakomybės už tuos žygius, kokius atlieka dabar kontroliuojanti Lietuvos gyvenimą partija, t. y. klerikalai, vykindami savo tikrą naudon Lietuvos Žemės Reformą, Lietuvos įstatymus sulyg mokyklų, ir t. p. Kad toji kova jau eina Lietuvoje, liudija dabar gauti A. L. T. Sandaros Centre laiški nuo tų dviejų Lietuvos Partijų vadovo, buvusio Lietuvos Premjero, gerb. Mykolo Sleževičiaus. Čia juos skelbiame mūsų visuomenės žiniui ir orientacijai:

1) Laiškas adresuotas į A. L. T. Sandaros Centro Valdybą, per pirmininką V. K. Račkauską:

"Gavome Tamstų malonų pakvietimą atvykti Amerikon, kad bendrai padirbėjus su Sandara ir dar arčiau užmezgus ryšius tarp Sandaros ir Lietuvos "Liaudininkų bei Valstiečių Sąjungos." Aš tikras esu, kad tie ryšiai eis stipryn ir stipryn. Bendri reikalai, bendra programa, bendri politikos siekimai, bendri priešai — sujungs mus į vieną galingą politinį kuną, kurs išvien varys darbą ir Lietuvoj ir Amerikoje.

"Širdingai Tamstai ačiu už pakvietimą atvykti Amerikon. Šį kartą dėl daugelio labai svarbių priešasčių atvykti negalime, nes mano partija ir frakcija randa reikalinga, kad šiuo mo-

mentu aš pasilikčiau Lietuvoje.

"Tikiuosi, kad einant mūsų ryšiams artyn ir tampryn dar bus progos ir galimybės ir man atsilankyti Amerikon, ką aš jau nuo senai labai ir labai noriu įvykinti, kad arčiau susipažinusi su Amerikos politikos ir visuomenės veikėjais, bei su amerikiečių plačiųjų masių upu ir gyvenimu.

"Mūsų draugai, Natkevičius ir Žyglis, plačiai papasakos Tamstoms apie dabartinę Lietuvos padėtį.

"Po dr. Alseikos jiems pirmiems tenka laimė ir garbė suėiti su "Sandara" mūsų partijos vardu į artimesnius santykius. Lai tie pirmieji žingsniai suriša ir sujungia mus ant visados.

"Linkėtina "Sandarai," jos Valdybai ir visiems jos nariams bei veikėjams pasekmingos darbuotės politikos ir visuomenės dirvoje, lieku su tikra pagarba

Augštai gerbiąs
(parašas) M. Sleževičius.

Kaunas,

1922 m., vasario 21 d.

2) Laiškas, adresuotas asmeniškai V. K. Račkauskui, A. L. T. Sandaros Pirmininkui:

"Augštai gerbiamas p. Račkauske!

"Naudojuos progą, kad bent porą žodžių pabrėžti Tamstai. Maniau, kad asmeniškai gelėsiu pasveikinti Tamstą Amerikoje, bet deja reikalai kitaip susidėjo. Ir Partija ir Frakcija atrado, kad aš šiuo laiku privalau būti Lietuvoje. Ypač mano buvimas reikalingas Lietuvoje, jeigu kartais prasidėtų rinkimai į Seimą. Taigi, nežiurint mano didelio noro atsilankyti Amerikon, pažinti savo brolius amerikiečius arčiau ir asmeniškai, šiuo kart negalėjau atkeliauti. Tikiuos, kad greitai laiku atsiras ir man progą pažinti Ameriką.

"Dabar gi važiuoja mūsų draugai Vl. Natkevičius ir Žyglis. Mes tikimės, kad amerikiečiai juos maloniai priims ir suteiks galimybės supažindinti amerikiečius su dabartine Lietuvos padėtimi. O ta padėtis ne per kokia. Krikščionys - Demokratai Rymo jezuitų vedami (na, ir savųjų jau netruksta) norėtų Lietuvą gražinti į viduramžius. Jie norėtų savo tikiybę leteną uždėti ir ant universiteto ir ant gimnazijos ir ant liaudies mokyklų. Jie norėtų, kad liaudies mokyklose net žydeliai, net liuteriai būtų auklėjami daugumos tėvų konfesijos dvasioj; o kadangi pas mus Lietuvoje dauguma tėvų katalikai, tai tuo budu liaudies mokyklose visų tikybų vaikai ir turėtų būti auklėjami katalikų tikybos dvasioj. Mokytojai yra verčiami dėstyti tikybą. Tam, kad tikyba dėstyti jie privalo gauti dvasinės vyriausybės leidimą, suprask vietas klebonų: taigi aišku, kokie mokytojai galės pas mus mokytojauti ir kokios bus mūsų liaudies mokyklos. Pralenktume net viduramžio Ispaniją. Paėmę savo globon mokyklas, jie, žinoma, pasistengs savo "gaivinanciją" globą praplėsti į kitas gyvenimo sritis: meną, mokslą, žodžio ir spaudos laisvę. Žodžiu, jie neprošalį butų sudaryti teokratinę valstybę, kur vieni tik kunigai kraštą valdytų. Kad tai nemano išmislai, tai rodo kun. Dambrausko raštai, kuriuose jis, bendindamas rusų carą ir jojo Dievybę, nužemintai prašo pavesti jiems, kunigams, Lietuvą valdyti, įnamių teisėmis. Dabar gi jie, žinoma, pasidarė dideliais nepriklausomybės šalininkais — jau nebe įnamiais norėtų buti! — ir Dievo siųstieji "dušių" ganytojai, neatsisakytų dar del tos pat Dievo malonės ir Lietuvos žmo-

nių žemiškus kunus ganyti. Ir visa tai jie norėtų pasiekti prisidengę Lietuvos nepriklausomybės skraiste.

Lietuvai dabar grėsia iš juodo internacionalo toks pat pavojus, kaip 1918-1919 m. kad grėsė iš raudonojo (bolševikų) internacionalo. Raudonasai internacionalas grėsia sunaikinti Lietuvos materialę kultūrą, o dabartinis juodasai klerikalų internacionalas grąso sunaikinti mūsų jaunuos kultūros diegėlius.

"Nepasakyčiau, kad tarp Kr. Dem. nebutų tikrų patriotų, karštų nepriklausomybės gynėjų. Taip yra jų, ir nemaža. Bet jie bejėgiai yra atsispirti tai visagaliai juodajai Rymo rankai, kuri per Bučius, Šmulksčius, Maliauskus, Dambrauskus ir kitus, atsiuntusi Lietuvon dar porą jezuitų, geležine valia tiesia ant Lietuvos savo juodąjį viduramžio skraistę. Ir bėda tam kunigui ar tikinčiam katalikui svietiškiui, kurs drįstų tai juodajai rankai pasipriešinti!

"Žinoma, sunku tikėti, kad dvidešimtame amžiuje nors ir Lietuvoj grįžtų inkvizicijų laikai. Bet visgi pavojus yra ir labai didelis pavojus. Visa Lietuvos inteligentija visi Lietuvos susipratę žmonės, turi kaip vienas žmogus stoti, kad apgynus nuo juodojo internacionalo jaunutę Lietuvos kultūrą. Kitaip mūsų vaikai prakeiks mus. Privalome įtempti visas savo dvasios ir turto lėšas, kad apgintus Lietuvoje sąžinės, žodžio, spaudos, mokslo ir mokymo laisvę. Atsiprašau, kad aš Tamstą varginu pasakodamas visiems žinomus daiktus, bet negalėjau prie progos nepasidalinti su Tamsta slėgiančiomis mane mintimis.

"Atsiprašau, kad taip neaiškiai rašau. Vėl turėjau atgulėti smojk porą sąvaicių. Nors jau ir smarkiai sustiprėjau po 1920 m. ligos, bet vis dar nesu taip stiprus, kad norėčiau. Ypač, kad prisieina daug dirbti ir tai beveik nervais.

Augštai gerbiąs
(parašas) M. Sleževičius.

Kaunas

1922 m., Vasario 21 d.

Iš šitų laiškų gerbiamieji matote, kad Lietuvai grąso pavojus. Amerikos Lietuviai atsiduria dar kartą tokioje padėty, kad turi išnaujo įtempti savo spēkas, kad gynus, kad saugojus Lietuvos laisvę ir kultūrą. Prieš Lietuvos laisvę, kaip matote mūsų spaudoje, visomis pajiegomis eina klerikalų partija, vesdama mūsų Lietuvį į Rymą ir į katalikiškąją Lenkiją. Dideliausis klerikalų partijos vedamas Lietuvoje šmugelis, išsireiškęs broliu Vailokačiumi ir buvusio ministerio Purickio asmenyse, uždavė Lietuvai dideliausį smugį: tasai šmugelis atitolino pripažinimą Lietuvos nepriklausomybės. Lietuvos klerikalų partija davė Lietuvai Gabrius, Bartuškas, Maliauskus, Vailokačius, Purickius ir visą eilę jų šalininkų, kuriems Lietuvos laisvė tikrai tiek rupėjo, kiek tame jie matė savo asmeninės naudos. Jiems nerupėjo ir nerupi krašto ateitis, jo gyventojų gerovė, jų laisvė, jų apšvieta, jų laimė.

Mūsų, Amerikos Lietuvių, pareiga ir dabar yra kosmarkiausiai remti mūsų vienincius, pažangiosios Lietuvos darbuotojus. Mes, gyvendami laisvoje ir demokratingoje Amerikoje, kur žmogaus sąžinė yra laisva, kur mokyklų nevaržo kunigai su davatkomis, turime geisti, kad tokios laisvės susilauktų ir Lietuvos žmonės. Taip bus, jei mes pasirūpinsime, kad Lietuvos nevaldytų kunigija. Jei mes patys susiorganizuosime ir Lietuvai pasakysime, kad kunigų vieta yra zakristijoje, pamokslinėje ir spaviednyčioje, bet ne ministerijoje, ne atstovybėse, ne politikoje.

(Seka ant 7 pusl.)

kuris 4 kartus smarkiai už šmeižtus (Sležeivičius, Natkevičius ir kitų) nuteistas dabar susivaldė, o iš kitų tik retas pareina padarumo ir ir doros rybas.

Juoduosius bolševikus seka raudonieji, kurie vienoj kitoj vietoj, atėję triukšmą sukelia ir pravardžiuoja tolygiais žodžiais kaip ir juodieji bolševikai, bet provokacijos kol-kas žymiai mažiau vartoja negu klerikalai.

Laikas yra nors kiek politiniai auklėtis, o nebūti tokiais akyplēšomis ir daryti juodųjų su raudonaisiais lenktynes. Paprastas padarumas visur reikalingas, o ypač laikraštį ir susirinkime.

LIETUVOS LAISVĖS PASKOLOS AMERIKOJE ĮSTATYMAS.

“Vyriausybės žinių” N. N. 70 ir 71 paskelbtos Lietuvos Laisvės Paskolos Amerikoje įstatymas, kurio turinys čionai paduodamas:

Einąs Respublikos Prezidento pareigas Steigiamojo Seimo Pirmininkas sleidžia šį Steigiamojo Seimo 1921 m. liepos mėn. 9 d. priimtą įstatymą apie Lietuvos Valstybės Paskolos pakeitimą.

Įstatymo apie Lietuvos Valstybės 5½% paskolą nuo Amerikoje gyvenančių Lietuvos piliečių pakeitimas.

Laikinosios Lietuvos Vyriausybės įstatymas apie Lietuvos Valstybės 5-1/2% paskolą nuo Amerikoje gyvenančių Lietuvos piliečių 1919 metų spalio mėn. 2 d. pakeičiamas šiaip:

1) Lietuvos Valstybė užtraukia nuo Amerikoje gyvenančių Lietuvos piliečių 5% paskolą sumoje 5 milijonų dolerių penkiolikai metų nuo 1920 metų liepos mėn. 1 dienos:

2) paskola vadinasi: “Lietuvos Laisvės Paskola Amerikoje” ir laidžiama bonais kupiurų 50, 100 ir 500 dolerių;

3) Paskola gvarantuojama visu Lietuvos Valstybės turtu ir jos pajamomis;

4) palukanos išmokamos vieną kartą per metus už išėjusį liepos mėnesio 1 d. kuponą arba nuo tos dienos per 10 metų. Paskutiniaisiais metais nuoš. apmokami kartu su pačiais bonais. Lietuvoje nuosimčius apmoka Valstybės Išdinės auksiniais Finansų, Prekybos ir Pramonės Ministerijos oficialiniai nustatyto dolerio kursu. Amerikoje nuoš. ir patys bonai apmokami dileriais tose įstaigose ar bankuose, kuriems jų apmokėjimą Finansų, Prekybos ir Pramonės Ministerija bus pavedusi.

5) Nuo visokių valstybių rinkliavų ir mokesnių ši paskola atleidžiama. Šios paskolos bonus Lietuvos Vyriausybės priima įkaitu oficialiniai nustatyto kursu ir savininkams reikalaujant, laikomi Valstybės Išdinėse dovanai;

6) Kupiurų formą, atskaitomybės ir visą realizavimo ir apmokėjimo tvarką nustato Finansų, Prekybos ir Pramonės Ministeris.

7) Finansų, Prekybos ir Pramonės Ministerijos Finansų Departamentui leidžiamas 3,600,000 auksinų kreditas šiai paskolai realizuoti.

Pastaba: Įstatymas apie Lietuvos Valstybės 5-1/2% paskolą nuo Amerikoje gyvenančių Lietuvos piliečių iš 1919 metų spalio mėn. 2 d.

priedėlis prie Laik. Vyr. Zin. Nr. 13. panaikinamas, o šis įstatymas įgyja galios nuo 1919 metų spalio mėnesio 2 dienos.

A. Stulginskis, E. Resp. Prez. Pareigas St. Seimo Pirmininkas. Dr. K. Grinius, Ministeris Pirmininkas.

Siunčiami Lietuvon Pinigai Yra Pilnai Apsaugoti

Kiekvienas, kas nori persiusti pinigų Europon, nori, kad jie būtų pilnai apsaugoti. Ypatingai tas svarbu, atsižvelgus į nenustovėjusias Europos ir naujųjų valstybių sąlygas.

Joki kita įstaiga negali duoti tokių garantijų, kokias duoda BALTIC STATES BANKAS, turėdamas geriausių finansinių ryšių su Europos bankais. BALTIC STATES BANKO Užsienių Skyrius turi taip gerai išbūtiną pinigų siuntimo sistemą, kad kiekvienas siuntinys yra apsaugotas. Pavyzdžiui, iki 1 d. kovo, 1922 m., BALTIC STATES BANKAS YRA PERSIUNTIŠKAS EUROPON SUVIRS 15,000 PERLAIDŲ, SUMOJE ARTI 75 MILIONŲ AUKSINŲ. BE TO, PERSIUNTA AMERIKOS DOLARIAIS SUVIRS 3,000 PERLAIDŲ ANT SUMOS ARTI \$250,000.00. Ir iš tu visų perlaidų nei viena nėra prazūvisi. Patsitaiko kartais, kad viena-kita perlaida, dėl klaidingai per siuntėją paduoto adreso ar del Lietuvos pašto kalčios, užtrunka, bet tai tik išimtinai atsitikimai.

BALTIC STATES BANKAS siunčia Europon (ir Lietuvon) pinigų šitokiais būdais:

1. PASTO PERLAIDOMIS. Jų išmokėjimas, vidutiniškai imant, užtrunka 3 iki 4 savaitių. Jos yra išmokamos artimiausiam nuo pinigų priėmėjo pašte, arba — jei jo mieste yra koks bankas — tai banke. Už išmokėtus per bankus pinigus mes pristatome siuntėjui kvitą su pristatymo parašu. Išmokamiems per paštą pinigams pristatome Lietuvos Pašto kvitus. Musų perlaidos yra išmokamos pilnai.

2. BANKŲ DRAFTAIS. Taip siunčiamiems pinigams siuntėjas pats gauna musų draftą ir gali jį pasiųsti Lietuvon; o ten draftas yra išmainingas banke kurs ant drafto nurodytas.

3. KABLEGRAMAIS. Pinigai, siunčiami kablegramais, yra greičiausiai išmokami. Mes turime prirodymų, kad daugelis kablegraminių perlaidų buna išmokėtų bėgyje 3 ar 4 dienų nuo išsiuntimo dienos. Už kablegramus skaitome lygiai \$5, nežuorint koki suma yra siunčiama ir kaip ilgas yra adresas.

4. DOLARIAIS. Kas nori, gali persiusti pinigus ir dolarius, — pinigų priėmėjui Lietuvoje išmokama Amerikos Dolariais, arba — jei priėmėjas to nori — auksiniais, pagal išmokėjimo dienos kursą. Toks pinigų siuntimas yra labai praktiškas, ypatinai tokiu laiku, kada Lietuvos auksinų kursas puola žemyn. Amerikos Dolariais išmokama Kaune, banke, o auksinai, pagal išmokėjimo dienos kursą, yra persiunčiami į pinigus priėmėjo artimiausį paštą. Už tokias Dolarių perlaidas reikia mokėti persiuntimo lėšoms šitiek: už bilę sumą nuo \$1 iki \$100 reikia primokėti \$2; už bilę sumą nuo \$100 iki \$500 reikia primokėti 2%; už bilę sumą virš \$500 reikia primokėti tik 1%.

5. KELEIVIŲ ČEKIAI. Keliaujantiems Lietuvon mes nepatariame vežtis pinigų. Europoje ne kartą keleiviai buna prigauti ir apiplėšti. Todėl mes ir patariame imti masų Keleivių Čekių, pagal kuriuos Europoje (ir Lietuvos bankuose) gaunama pilnos sumos, be jokių atskaitymų.

Auksiniais arba Dolariais, kaip pats keleivis nori. Visi musų keleiviai, pasinaudoję musų patarimais vežtis su savim KELEIVIŲ ČEKIUS, dėkoja mums, nes jų sunkiai uždirbti pinigai buvo gogeriausiai apsaugoti. Kiti keleiviai palieka savo pinigus musų Banke, — ir mes, kiekvienam pareikalavimui, pinigus jiems pervedame Lietuvon, taip, kaip jie nori: Dolariais arba Auksiniais.

Kiekvienas turėtų įsidomėti šiuos patogumus:

BALTIC STATES BANKAS nelaiko persiuntimui priimtų pinigų ilgiau kaip 2 ar 3 dienas, iki pirmas Europos Pašto laivas išplaukia iš Amerikos.

BALTIC STATES BANKAS duoda visišką garantiją už pinigų pristatymą ir čielybę.

BALTIC STATES BANKAS siunčia pinigus į visas pasaulio šalis (ir į Lenkų užimtasias Lietuvos dalis).

BALTIC STATES BANKAS nepristatytus pinigus gražina siuntėjui Dolariais.

Visi, kas naudojami BALTIC STATES BANKO patarnavimais, yra dėkingi už greitai ir teisingai atliktą darbą. Tuo prirodymui turime daugybę padėkos laišku iš Amerikos ir Lietuvos.

BALTIC STATES BANKO valandos, kasdien nuo 9 v. ryte iki 5 v. vakare. Subatomis — iki 7 val. vakare. Telefonas WATKINS: 2142.

Kreipianties į BALTIC STATES BANKĄ, reikia adresuoti šitaip:

BALTIC STATES BANK 294 Eighth Ave., cor. 25th St., New York, N. Y.

Faktai Už Save Kalbą.

Per P. Mikolainio Agenturą atkeliauo Amerikon šie asmenis:

- 1) Katarina Varnaitė iš Remygalo pas seserį į Brooklyną; 2) Juzė Brazdeikaitė iš Žemaičių Kalvarijos pas sužieduotį į Westville, Ill; 3) Cecilija Kirdeikaitė iš Liubartų pas seserį į Brooklyną — gavo leidimą iš Washingtono; 4) Magdė Miliauskienė su dviem vaikais iš Bartininkų pas vyrą į Portage, Pa.; 5) Marė Butkevičiūtė iš Butrimonių pas seserį į White Plains, N. Y.; 6) Veronika Zizienė su dukteria iš Utėnos pas vyrą į Hackensack, N. J.; 7) Genovaitė Bunikė iš Šilavos pas sužieduotį į Brooklyną; 8) Jonas Mačiulis su žmona iš Rudiškių pas dėdę į Amsterdam, N. Y.; 9) Marė Kazlauskaitė iš. Papilės pas tėvą į Elizabeth, N. J.; 10) Ona Vitkauskienė su 2 vaikais iš Subačiaus pas vyrą į Eynon, Pa.; 11) Barbara Ungurienė su dukteria iš Radvyliškio pas vyrą į Granby, Conn.; 12) Veronika Matelienė su 4 vaikais iš Vainutos pas vyrą į Herrin, Ill.

Dar didesnis skaitlius rengiasi atkeliauti moterų pas vyrus ir vaikų pas tėvus, ir giminių pas gimines. Visiems Mikolainio Agentura nusiuntė laivakortes ir pilniausius patarimus, taipgi surašė tinkamus Affidavitus pas Amerikos Konsulius Rygoje ir Kaune link vizavimų pasų, kaipogi ir Peticijas į Washingtoną, iš kur valdžia visiems leidimus davė, nors tuli giminės Amerikoje ne pirmųjų popierių neturėjo. Už tokį patarnavimą visi yra labai dėkingi.

P. Mikolainis yra daugeliui pažįstamas nuo seno, nes buvo “Vienybės Lietuvninkų” Redaktorium per 5 metus, paskiau per 10 metų valdininku buvo Ellis Island (kaslegarnėje), ir dėlto jam yra gerai pažįstami atėivystės įstatymai ir pagal tai jis parašo atsakančius Affidavitus ir Peticijas atkeliavimui Amerikon. Net iš Lietuvos žmonės kreipiasi pas Mikolainį patarimų.

Kas link patarnavimų grįžtančiams į Lietuvą daug kalbėti nėra reikalo. Iš daugelio laiškų su dėkavonėmis, vienas skamba sekančiai: “Aš labai dėkavoju P. Mikolainio Agenturai už “Olympiką.” Į 12 dienų buvau Kursėnuose. Bernardas Vilbasas.”

Todėl kas norite persikviesti savo gimines ar šeimynas į Ameriką, arba keliauti į Lietuvą, tai tiktai rašykite po šiuomi adresu ir pridėkite 2c. stampą atsakymui.

P. MIKOLAINIS, 53 Hudson Ave., Brooklyn, N. Y.



Nutrinkite savo skansmus Reumatiskus, Neuralgija, Siubuma, Niksterėjimą, Išstapytus Muskulus, Dantų Skaudėjimą, Galvos Skaudėjimą, Persalimą. Tėmykite, kad būtų INKARO VAISBAŽENKLIS.

GERIAUSIS AMERIKOJE LAIKRAŠTIS “SANDARA”

Kiekvienas šviesesnis lietuvis privalo skaityti “SANDARĄ”, kurios didžiausiu ir svarbiausiu rupesniu yra ištikimai tarnauti Lietuvos laisvės idealams. Šiais 1922 m. “SANDAROJE” telpa šitie raštai: 1.— LIUBLINO SEIMO DIENYNAS, — plačiai aprašoma, kaip lenkai prigavo Liubline Lietuvius; parodoma bjauriausi lenkų veidmainystė rašte, kurį musų gentkarčiai paliko paties Liublino Seimo užrašai. Tai yra svarbiausias ir brangiausias istorinis veikalas. 2.— “SANDAROJE” rašo gražius ir aiškius straipsnius Steigiamojo Seimo Nariai LADAS NATKEVIČIUS ir BOLYS ŽYGLIS apie Lietuvos Konstituciją, žemės Reformą, Mokyklas ir tt. 3.— “SANDAROJE” bendradarbiauja geriausi Amerikos ir Lietuvos rašytojai ir korespondentai. 4.— “SANDAROJE” telpa gražios apysakos, eilės, daug žinių ir rimtų straipsnių.

Nepasigailėsi, užsirašęs “SANDARĄ” sau ar savo giminėms Lietuvoje.

Kaina metams — \$2.50. Į Lietuvą — \$3.00. Jei Tamsta prisiepsi prenumeratą drauge su šia kortele, tai gausite gražių dovanų knygomis vertės 50c. Įrašykite žemiau savo adresą, pridėkite pašto MONEY ORDERĮ ir siųskite šituo adresu:

“SANDARA,”

327 E Street, Boston 27, Mass.

Form for ordering the Sandara newspaper, including fields for name, address, and subscription details.

SUSIVIENIJIMAS LIET. AMERIKOJ

DIDŽIAUSIA LIETUVIŲ APDRAUDOS IR PAŠALPOS ORGANIZACIJA SUVIENYTOSE VALSTIJOSE, KURIOS TURTAS ARTI \$400,000.00.

Nuo susiorganizavimo iki šiam laikui išmokėta \$248,587.80 pomirtinių. Pašalpų išmokėta \$247,687.15.

SLA. kuopos randasi visuose didesniuose miestuose. Nariai priimami nuo 18 iki 50 m. amžiaus. Visi nariai gauna laikraštį “Tėvynę” dovanai ir taipgi gauna SLA. išleistas knygas už pusę kainos.

Pomirtiniai skyriai — \$150, 300, 600 ir 1000. Pašalpos Skyriai — \$6.00, 9.00 ir 12.00 į savaitę.

Del pletesnių informacijų kreipkitės šiuo adresu: LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA 307 W. 30-th Street, New York, N. Y.

MOTINŲ MODERNIŠKOJI LOPSINĖ

“Cit neverki mano mažulėli — neraudok, aš tau duosiu BAMBINO čiučia-luilia.”

Greičiau bėgki į aptieką ir nupirki 35c. bouką



Arbatinis šaukštukas tuojaus pašalins kūdikio vidurių diegimą ir kelias valandas sutaisys vidurius ir galutinai pašalins užkietėjimą. “Kudikiui mėgsta jį! Jie prašo daugiaus!”

Motinos! Jeigu jusų aptekorius neturi jo, tai prisieykite 40c. pašto markėmis tiesiog į

F. AD. RICHTER & CO., Borough of Brooklyn, New York.

NAUJOS KNYGOS!

Sulaukus žiemos vakarus, jos praleidžiamė kiekvienas savo namuose, o kad brangų laiką neleisti uždyką, ir kad jį sunaudoti geriems tikslams, tai patariame sandariečiams ir skaitytojams įsigyti šias naujas knygas:

LYTIES MOKSLAS Milžiniška knyga, 400 puslapių su daugybe paveikslų, kuri yra brangių turtu kiekvienai šeimynai, tvirtuose skuro apdaruose \$7.00.

KITAS KARAS Ką-tik iš spaudos, T. M. D. leidinys, labai naudinga visiems perskaityti 142 puslapių. Kaina 75c.

Tad pasiskubinkite jas įsigyti, nes greitai jų gali pritrukti. Su užsakymais siųskite ir pinigus:

“SANDARA,” 327 E Street, So. Boston, Mass.

Kur Gauti “Sandara.”

- Pavienius num. galima gauti kožna savaitė už 5 centus, sekantiose BRIDGEPORT, CONN. H. Slavin, 24 Railroad Ave. CAMBRIDGE, MASS. K. Urbonas, 877 Cambridge St. CLEVELAND, OHIO. “Dirva”, 7907 Superior Ave. P. A. Szukys, 2345 St. Clair Ave. HAVERHILL, MASS. S. Zavaldskas, 108 River St. CHICAGO, ILL. J. B. Aglinskas, 3238 S. Halsted St. MONTELELO, MASS. D. Kella, 9 Aarthur St. A. M. Lanška, 672 N. Main St. P. Batkevičia, 678 Main St. NEW HAVEN, CONN. K. Makarevičius, 255 Wallace St. LAWRENCE, MASS. J. J. Urboszo & Co. 101 Oak St. Z. Jankauskas, 70 Lawrence St. NEWARK, N. J. P. A. Lukšis, 190 Van Buren St. BROOKLYN, N. Y. J. Pasmiewsky, 87 Grand St. “Vienybė” P. Co., 193 Grand St. WILKES BARRE, PA. J. Mickevičius, 59 Harkins Lane NASHUA, N. H. A. Trainavičius, 33 High St. BOSTON 16, MASS. J. B. Reinetz, 84 Salem St. NORWOOD, MASS. J. Pašakarnis, 1100 Wash. St. WORCESTER, MASS. M. Paltanavičia, 15 Millbury St.

DRAUGAI SANDARIEČIAI! UZRASYKITE “SANDARĄ” SAVO GIMINIEMS LIETUVOJ

PR. ŽIVATAS.

Parduodu laivakortes, geriausių laivų kompanijų. Perku ir parduodu namus ir farmas (Real Estate). Apdraudžiu nuo ugnies namus, automobilius ir tt. OFISO ADRESAS: 1836 N. Main St., Scranton, Pa.

Dailės Mylėtojams!

Senai laukiamos komp. M. Petrausko 5-kių metų “Kanklės” jau atspausdintos, kurios galima gauti “Sandaros” Adm. “KANKLIŲ” KAINA: Puikiai audeklo aparais \$5.00. Tvirtais popiero aparais \$4.00. “KANKLIŲ” TALPA TURINYS:

- 1) Aras; 2) Valia, Valužė; 3) Naujoji Gadyne; 4) Kripūtis-Sokis; 5) Dainius; 6) Rudens Lapai; 7) Daina be žodžio; 8) Jausk ir Mylek; 9) Klupakojis; 10) Suktinis-Sokis; 11) Neverkit pas kapą; 12) Vai Nerčia Lauzo; 13) Vai ruta rutelė; 14) Kur tas Saitnelis; 15) Prirodito seni žmonės; 16) Mielaširdystė - Duettas; 17) Spragilių Dainelė - Duettas; 18) Pasaka; 19) Norkturnas; 20) Metai po Mentų; 21) Eglė, Zalcij Karalienė; 22) Leidžias Saulė; 23) Strazdelis; 24) Eisiu Mamei pasakysiu; 25) Valio Dalgelė; 26) Atneša Diedas Kukulij Viedrą; 27) Kur Josi; 28) Sokis - Žaislas — Noriu Miegoti; 29) Seno Diedelio; 30) Be Laimužės; 31) Geismai ir Svajonės; 32) Jurių Bangos; 33) Jaunoji Lietuva; 34) Pasakyk Lietuvai, Mylmoji; 35) Dainuosiu, kad mirė Sukiltis; 36) Kalvis; 37) Kaitink Sviesi Saulute; 38) Adomo Vargai; 39) Nakties Rasa; 40) Girių Paukšteliai; 41) Skamba Kankliai ir Trimitai; 42) Šią Naktelę; 43) Bernužėl! Nes'valkiok; 44) Suktinis - Sokis; 45) Rudens Melodija; 46) Vakaras; 47) Atėjo Žiemelė; 48) Dainiaus Testamentas; 49) Ilgu, Ilgu; 50) Man Skaudėjo Širdis; 51) Ant Kalno Karklai Siubavo; 52) Zalioj Lankoj; 53) Kikylis; 54) Laimingas, Didus; 55) Oi, Motute, Ma!; 56) Kaip Skiedra ir Pluta Nemunu Plaukė; 57) Gersim, BroLIAi, Ulevosim; 58) Manequin'ų Sokis.

Tai yra vienas milžiniškas dailės leidinys, kokio iki šiol lietuviui dar nėra turėję. Kadangi tokio didelio leidinio išleidimas daug lėšavo, tokiu būdu sulgyginus su jo verte, visai mažas skaitlius likos atspausdinti, o pasiduoda labai spargiai ir tikimės, kad greitai laiku gali pritrukti.

Norinti įsigyti, pasiskubinkite, kol dar nevēlu.

Sykiu su užsakymu pinigus siųskite sekančiu antrašu: “SANDARA.”

327 E St., So. Boston, Mass.

Lietuviai Amerikoje

WORCESTER, MASS.

St. Seimo narių prakalbos.

Kovo 14-tą d. vak. A. O. H. svetainėje kalbėjo Lietuvos Steig. Seimo nariai, Seimo rašt. kap. V. Natkevičius ir Bolys Zygelis. Visų pirma kalbėjo B. Zygelis, apie Steig. Seimo darbuotę, ypačingai apie žemės reformos įstatymą, kurį krikščionys demokratai priėmė. Pagal pranešimą B. Zygelio, tai žemės reformos įstatymas aprūpina žemę tik kunigus, ir įvairias dvasines draugijas, k. t., vienuolynus, ir tt. Bet valstiečiai, biednuomenė žemės negauna. Gaus tie, kurie pinigų turi, kurie pagal įstatymą, galės nusipirkti iki 150 dešimtinių. Bet mažai tokių valstiečių yra, kurie galės žemės už pinigų nusipirkti Taigi, ačiu krikščionims demokratams ir kunigams, valstiečiai pasilikis ponų ir kunigų bėrnais, posenovei dirbs dvare už kąsnelį duonos, ir turės klausyti, ką jiems ponas diktuos.

Toliau gerb. Zygelis, kalbėjo apie Lietuvos mokyklas. Jis sako: nuo pat pradžios Lietuvos suverenio gyvavimo, tapo įsteigta apie 15 šimtų mokyklų; bet didesnė dalis šitų mokyklų yra tuščios. Lietuvoje mokyklos yra kunigų kontrolė, o kunigų persekiojimas mokytojų prašalino kvalifikuotus mokytojus nuo mokytojavimo, na, o patys kunigai mokytojauti tingi. Tavo. Antra, užsiėmę politika ir kitokiais valstybės urėdais esti, žodžiu sakant, kunigai valdininkauja bažnyčioje, policijoje, ministerijose etc., tad į mokyklas jie mažai domės kreipia. Kunigai nepaiso, kad priaugantys gėntkartė bus bėmę, tamsūs šalies piliečiai. Jų tikslas, kad jeigu jie neturi savotiškų (klerikalų) mokytojų, tai geriau visai nemokyti. Tokia tai padėtis mokslo Lietuvoje. Lietuvoje mokytojų nemažas skaičius, vieną Profesinę Mokytojų Sąjungą apie 1500 mokytojų, bet visus tuos mokytojus kunigai apskelbė "bedieviais" tik dėlto, kad šie mokytojai nepasiduoda kunigų bosavimui, arba kitaip sakant, nelaižo kunigams batų. Taigi valdant Lietuvą kunigams, nėra ko gero tikėtis Lietuvoje.

Gerb. Zygelis baigdamas savo kalbą, užreiškė, kad Mokytojų Sąjunga kovos prieš tą kunigų uzurpaciją, nežiurint kaip ilgai ta kova tęsis, bet kunigų kontrolė ant mokslo ir mokytojų nebus. (Ploja.) Kalbėtojas sako: mums neužtenka tik poterių ir katekizmo mokytis, mes privalome Lietuvos jauną gėntkartę daugiau ko geresnio išmokyti.

Antras kalbėtojas, gerb. V. Natkevičius, kalbėjo apie Lietuvos valstybės ekonominę ir politinę padėtį, nurodinėjo faktais, kad kunigų valdymas, ir plėšimas šalies, bei jų varoma savotiška politika, gali privesti Lietuvą prie tokios padėties, kaip kad Rusijoje dabar yra. Toliau jis sako: tikėjome, kad Lietuva bus demokratiška valstybė, kurioje galės ramiai gyventi šalies piliečiai įvairių pažiūrų bei išitikinimų. Bet ta viltis kol kas

neišsipildė. Lietuvoje siaučia juodas teroras, persekiojami laisvos minties šalies piliečiai, žodžiu sakant, viduramžių gadynė grįžta Lietuvon. Atsinaujūs viduramžių inkvizicija, jeigu kuniginės partijos įsigalės, kurias dabar stiprina, organizuoja įvairūs jezuitai susigrūdę iš visų šalių, visa šalis tuoj bus uždengta jezuitiška skraiste, pasiliks juoda kaip debesys.

Lietuvos klerikalai, prisipinigavę iš viso pasaulio, ypatingai milijonus surinkę iš Amerikos lietuvių katalikų darbo žmonių, mano, kad jie tų didelių kapitalų pagelbėjimą laimės rinkimuose į ant-
rą Seimą: tada jie šiuos pravestus įstatymus galės įgyvendinti ant amžių. Broliai ir sesutės, lietuvių amerikiečiai! — kalbėtojas sako: — mes, valstiečiai, nenorime, kad tas įvyktų Lietuvoje; mes kovojame prieš tokį įvedimą viduramžių tvarkos Lietuvoje. Mes kovojame, ir kovosime už darbo žmonių paliuosavimą, už suteicimą valstiečiams bežemiams ir mažžemiams dykai žemės. Tai mūsų vienas ir kilčiausias idealas! Mes stovime už laisvą demokratinę Lietuvą! Už gerbuvį darbo žmonių be skirtumo pažiūrų bei dvasinių išitikinimų. (Ploja.) Toliau kalbėtojas sako: pirmose Lietuvos kurimosi dienos klerikalai neįstengė patys vieni Lietuvą nei nuo priešų apginti, nei šalies rėdą organizuoti. Kelis sykius bandė, bet tas jiems nepavyko. Tada jie matė, kad savomis klerikalinėmis pajėgomis niekaip valstybės kurybos darbą atlikti negali, tai pradėjo nusileisti pažangioms inteligentinėms pajėgoms; sudaro koalicinį kabinetą su M. Slezevičium priešakyje. Vėliau mes davėme kitus savo vyrus, kaip tai dr. K. Grinių, ir kitus, kurie Lietuvą pastatė ant nepriklausomybės pamato. Tiesa, mes gerai žinojome, kad klerikalai, sustipręję Lietuvos valstybei, stengsis pagriebti valdžios vairą, ir suks jį savaip, vienok mes neatbojome to, nes mums rūpėjo krašto nepriklausomybė, tautos savistovumas, ir štai dėl to mes nors ir su didele nekantrybe, vienok dirbome valstybės darbą. Bet kada jau klerikalai priėjo prie tokių įstatymų pravedimo, kurie vargšams valstiečiams kilpą ant kaklo ners, tad jau mes tą pakęsti ir toleruoti negalėjome, turėjome atsaukti savo žmones iš ministerių kabineto, ir išėjom palikdami visą valdžią klerikalų valdybai. Kitokių išėjimo nebeliko.

Gerb. Natkevičius gražiai skambanti kalba, ir gyvu vaizdu labai suinteresuotą visą publiką, kad taip idomiai ir tyliai visi žmonės klausėsi jo kalbos. Gerb. Natkevičius atsišaukė į klausytojus reikale paramos finansinės agitacijai bei Valstiečių Sąjungos ir social- laudininkų politiniai akcijai prieš rinkimus į Seimą, kuris neužilgo prasidės. Taipgi kalbėtojas paaiškino svarbesnius dėsnius konstitucijos, ir šiaip jau svarbių įvykių užsienio politikoj. Jis pasakė: kol mūsų užsienio politiką tvarkys kuni-

gai, tol Lietuva nebus pripažinta ententos "de jure." Estija, Latvija, tos šalės yra daug mažesnės už Lietuvą; o jau yra pripažintos didžiųjų valstybių "de jure", o mūsų tėvynė Lietuva nepripažinta. Tam yra klutys, bet jos yra slepamos nuo mūsų liaudies. Latvija ir Estija, tos dvi valstybės yra ne katalikiškos, jų įstatymai griežti prieš Rymą, o vienok Rymo (papo) valdžia tas valstybes jau senai pripažino "de jure," o Lietuvą, tokią katalikišką, nepripažinta, nori prijungti prie lenkų imperijos, kuri gynai klerikalai. Užsienio politikoj lietuvių esam toli atsilikę, o vis tai ačiu krikščionių demokratų didžiūmai Steig. Seime. Taigi, mieli broliai lietuvių amerikiečiai! Duokit mums materijalės paramos, o kada mes laimėsime į kitą Seimą didžiūmą pažangių žmonių, tada dalykai virs geron pusėn.

Po kalbų buvo padaryta kolektas, ir aukų surinkta \$400, į L. Polit. Izdą. Aukų stambesnes aukas į Politinį Izdą sekanti tėvynainiai:

Jonas Dirsas	\$105.00
Ant. Šimankauskas	52.50
Vincas Šiuškus	52.50

Po \$5.00: Ant. Martišius, Juozas Laurinavičia, V. S. Jokubynas, M. Salatka, A. Bubinskas, Juozas Vitas, P. P. Steponkus, Kaz. Vaitiekus, Alb. Adomaitis, V. M. Čekanauskas, K. Budinavičius. Po \$2.50: Simonas Puidokas, P-lė V. Timinskaitė, p-lė Ona Šarkaitė, Ant. Kriaučialis, A. Šablinskas, J. Peleckas, Klef. Zurlis, Juoz. Krasinskas. Po \$2.00: S. Steponavičia, J. Tumosa, D. Jatužis, J. Zalnieraitis, Jonas Burokas, Mot. Česna, A. Lankininkas, A. Salasavičius, J. Simanavičius. Po \$1.00: M. Rakauskas, V. Pikelis, A. Krušas, A. J. G., V. Šiuškus, B. Ivoška, M. Balninskas, J. Jablonskis, J. Vasilius, J. Pupka, J. Bačiauskas, J. Povilaitis, V. Mileikevičius, V. Buda, J. Kuzmickas, J. Miliauskas, Jok. Jankauskas, Pet. Jašinskas, Jokubas Rauptys, M. Palta-
navičia, Feliksas Skliutas, Vincas Šliužis, St. Fraimanas, Pet. Gvezdauskas, Jonas Zakarevičius, Juozas Puikas, Mik. Civinskas, Pet. Šilauskas, P. Lozoraitis, V. Civinskas, P. A. Dėdėnas, P. Ketauskas, A. Langis, A. Šalcius, K. Mikelionis, P. Rutkauskas, B. Bernotavičius, Leonas Jablonskis, A. Purvinskaitė, V. Raulušonis, St. Kulis, R. Glavickas, Sandaros draugas, J. Grinkevičia, S. Sivole, J. Brazauskas, A. Stiga, P. Sodu-
kis, P. Mačiulskas, Juozas Stanaitis, A. Šivolė, K. Petru-
lis, Al. Žilinskas, B. Pijus, A. Ališauskas, D. Žiurvė, K. Sakalauskas, A. Verseckas, A. Kulis, M. Vervečka, J. Scepavičė, J. Novikas, V. Ginkus, p-lė E. Žilinskiūtė, K. Stankauskas, J. Viskupa-
vičius, K. Skrickis, Jonas Skeltys, J. Abraitis.

Viso su smulkiais aukomis surinkta \$404.65 į Politinį Izdą, už ką tariame ačiu visiems aukojusiems.

Polit. Izdo Komit. narys
V. M. Čekanauskas.

UNION CITY, CONN.

1922 m., kovo 19 d. laikant susirinkimą šv. Jurgio draugijoje iškilio klausimas apie Lietuvos Atstatymo Bendrovę, nes beveik kožnas narys turi įdėjęs į Bendrovę, o pati draugija su vir-

šiu penkis šimtus dolerių. Pereitas metinis L. A. B. suvažiavimas pareiškė, kad kožnas bevienas narys gaus atskaitą nuo pat susitvėrimo greitu laiku, o dabar jau atsibodo belaukiant tų atskaitų, tad šv. Jurgio draugija sumanė šaukti susirinkimą vardan visų narių, katrie turi pirkt L. A. B. šė-
rų, balandžio 1 d., subotoje po pietų, 3 valandą, Linden Parke.

GRAND RAPIDS, MICH.

Mūsų miestą nepamiršo atlankyti Lietuvos puskeikunis: kovo 12 d. šv. Petro ir Povilo D-jos svetainėje laikė prakalbas.

Pirmiausia vietinis prablaščius kun. Deksnis, vakaro vedėjas, pasirodė ant pagrindų ir prakalbo į klausytojus: Turėjome visokių kalbėtojų ir aukas rinko, net ir pirkom Lietuvos Laisvės Bonus, nors anie buvo mažesnės vertės, negu šios prakalbos. Štai, sako, atvažiavo iš Krajaus kun. Dumšo — Bumša (perstatė du, bet kalba visą vakarą vienas), o tikslą, girdi, pasakys pats prakalbininkas.

Išėina perstatytasis kun. Dumšo Bumša ant pagrindų ir pirmiausia suspaudęs abi rankas pridėjęs prie nosies parodo amerikonišką špygą. (Grinorius, bet špygą rodo amerikonišką.) Sakosi esąs ubagas iš Lietuvos, atvažiavęs almužnos prašyti, bet poterių nekaltas. Sako: kad aš kalbėsiu apie aukas ir liepsiu rinkti, tai koki du vyrų iš rengėjų užstokite duris ir einančių lauk atimkite pinigų, bet nepasako, ar prievarta, parsivertus. Publika suprato, kad priverstinai. Pasigirsta balsas: kas toks esi, ar plėšikas? Jei plėšikas, nueik nuo pagrindų. Kunigėlis sako: "tylėk, esu Lietuvos kareivis" ir parodo kumščią. Po tam pradeda kalbėti apie kun. Stankelio kumščią. Girdi, minėtas kunigas turis didesnė kumščią, negu vokiečių žandarai galvas. Jo kalba nuobodi ir be vertės, kalba apie kumščią visą valandą. Pas duris pradeda murmėti Razončinės moterys. Šaukia: meskit lauk šudvabalus! ir toliau kalba iš Lietuvos istorijos apie Jogailos didelį pilvą, ir kad buvęs negražus — tai viskas, ką pasakė.

Kalba apie Lietuvos vidurinę tvarką — tvarka esanti negera, ir, sako, negalima, kad būtų gera, nes valdininkai esą bedieviai ir socialistai, o ypatingai savivaldybėse, girdi: mes, katalikai, neturime mokyty žmonių, inteligentų, išskyrus keletą kunigų. Girdi, reikia katalikais išauklėti inteligentiją. Kad bus daktaras nekatalikas, vietoj vaistų duos nuodus, inžinierius ne-katalikas pabudavęs namą ar tiltą, kad sugriautų. Sako, turime Universitetą, bet pasamdyta žydo lindyne. Kalba paduodamas išsireiškimus, buk statsy vietoje tos lindy-
nės gražų Universitetą, bet aiškiai nepasako, kad reikia Universiteto.

Pradeda rinkti aukas. Šaukia: neškite man pinigų, jus ir vėl užsidirbsite, atiduokite Lietuvos Laisvės Bonus ir visokių Kompanijų šėrus ir visokių popiergalius, kurie turi kiek veritybės. Publika nesiskubina aukoti, tai kunigas sako: jei neduodate, užsimokėkite po 10c., ar manot, kad aš dovanai burną aušinu? Tada nusigandus viena senmergė su

plinkusia nugara pirma duoda L. L. B. už \$50.00, paskui ją paseka kita senmergė, curbut mano, kad už auką kunigėliui Dievas primes kokį duonkepį.

Sesyts! nemanykit, kad už beprotišką darbą vaikinas pamylės.

Po tam ir keletas parapijonų su usais duoda aukas — viso surinkta 581 dol. su centais. Tą auką sudėjo 22 ypatos, ką pats kunigas paskelbė. Publikos buvo apie 500, o iš to tik 22 ištikimi.

Mūsų kolonijoj lietuvių labai girtuokliauja, o ypatingai katalikai. Nueik į šventųjų svetaines, tai daugiau nieko nebematysi jų rankose, kaip degtinės bonkų ir kortas. Rėkia svetainėse visokiais balsais, kaip beprotėmiuose. Brolučiai! Iaukitės girtuokliauti!

Apuckas.

CENT. BROOKLYN, N. Y. Svečių prakalbos. Surinkta \$225.10.

Nors C. Brooklyne nuo senai lietuvių gyvena ir turi pritrėvę visokių organizacijų, kaip ir visos kitos lietuvių apgyventos kolonijos, bet apie mūsų kolonijos veikimą labai mažai matosi mūsų laikraštijoj. Tiesa, nors ir neturim kuo pasigirti, kaip kitos kolonijos, bet visgi kartais ir mes iš miego pabudę šį bei tą nuveikiam, tik visa bėda ta, kad nėra kam į laikraščius parašyti.

Štai ir dabar atvykus svečiams gerb. kap. Natkevičiui ir mok. Zygeliiui iš Lietuvos, gavom ir mes žinią, kad mūsų kolonijoj nusikirta svečiams kalbėti kovo 18 d. Gavę žinią galima sakyti labai trumpu laiku, kad net pradėjom abejoti, ar galėsim surengti prakalbas paskirtoje dienoj. Kiek biskutį smarkiau pasidaravus dalykas tapo įvykdytas.

Prakalbų surengimu užsiėmė Lietuvių Neprigulmingas Kliubui, kuris visada paremia visus prakalbus mūsų darbus, kad ir dabar surengė šias prakalbas. P. M. Andrius.

20 ir 47 T.M.D. Clevelando kuopos yra atspausdinę agitatyviuskus lapelius, kurie nušviečia T.M.D. nuveiktus darbus ir ką mano veikti ateityj. Taipgi minėtuose lapeliuose nurodoma, kur kuopos laiko susirinkimus ir ką žadama naujiems nariams prisirašantiems prie T.M.D. šiais metais. Padaryta pora įnešimų busiančiam T.M.D. Seimui: 1) Organu kuopa nataria paimti "Dirvą." 2) Kad T.M.D. apsimainytų leidiniais su kuria nors Lietuvos išleistu, tokiu būdu nariai gautų tankiau knygas ir būtų didesnis gyvumas pačioj draugijoje. Tai tiek busiančiam seimui tarta kuopos susirinkime. Daugiau įnešimų padarys tam tikra komisija.

Kuopa nutarė visas knygas, kurios yra 20 kuopos knygyne, pasiūsti Lietuvon. Taipgi likosi išrinkta komisija surengimui gerb. tik ką iš Lietuvos atvažiavusiems svečiams prakalbų. Ir kad Komisijai nepasirodytu su tuščiomis rankomis prieš gerb. svečius, nutarta paaukoti \$10.00 iš kuopos izdo. Prakalbos gerb. svečiams yra rengiamos bendrai visų tautiškių vietinių draugijų. Centro valdybon likosi nominuoti sekanti kandidatai: į pirm. Dr. L. Graičiūnas, į pirm. pagelb. p-lė J. M. Balt-
rukoniūtė, į izd. A. B. Strimaitis ir A. Urbšaitis, į rašt. J. J. Žilius ir į knygyus K. Vilkas.

nutildė šauksmu: "sėsk"! ir kojų trypimu.

Tas taipgi parodo publikos užuojautą gerb. svečiams, nes pirmiau pas mus niekad taip nedarydavo. O gal jau liaudis pamatė tikrąjį klerikalų veidą, ir daugiau nenori su jais nieko bendro turėti?

Aukotojų vardai: Po \$50: K. Bagdonas ir J. Laučiškis. Po \$25: P. Mikolainis. Po \$30: P. M. Andrius. Po \$5: M. Stalgys. Po \$3: A. Bulavas. Po \$2: J. Anumavičius, K. Kontrimas, J. Zaura, S. Parutis ir J. Baltrušaitis.

Po \$1: J. Zyžis, S. Grigas, L. Zvinis, P. Štililis, J. Stankevičius, A. Pakinkis, K. Zos-
tautas, J. Klinka, V. Budinavičius, L. Bielskis, J. Karalis, V. Kazakaitis, J. Jonaitis, K. Tjjonaitis, P. Pavilionis, A. Jasmont, P. Šukis, Jul. Vaičiūnas, Iz. Urnas, V. Gaudišienė, K. Kantėnis, J. Lekavičius, J. Genaitis, P. Juknevičius, P. Naujokas, K. Ribokas, S. Močekvičius, J. Kazlauskas, M. Abukevičius, P. Paleiūnas, P. Skurdenis, P. Kemešis, J. Raščius, J. Dargužis, Ig. Valeika ir P. Paulavičius. Smulkii \$15.10, kas la-
by pasidaro \$225.10, už kuriuos tariu širdingai ačiu visiems aukotojams.

Taipgi ačiu ir Lietuvių Neprigulmingam Kliubui, kuris visada paremia visus prakalbus mūsų darbus, kad ir dabar surengė šias prakalbas.

P. M. Andrius.

CLEVELAND, OHIO.

Iš T.M.D. 20 kp. veikimo. Nežinia, ar kitos T.M.D. kuopos taip yra apsnudę, ar tik savo veikimu neprašo organe. 20 kuopa visai nesnaudžia, bet veikia kiek spėkos neša. Štai čionai nors trumpai pabriešiu apie 20 kuopos veikimą.

20 ir 47 T.M.D. Clevelando kuopos yra atspausdinę agitatyviuskus lapelius, kurie nušviečia T.M.D. nuveiktus darbus ir ką mano veikti ateityj. Taipgi minėtuose lapeliuose nurodoma, kur kuopos laiko susirinkimus ir ką žadama naujiems nariams prisirašantiems prie T.M.D. šiais metais. Padaryta pora įnešimų busiančiam T.M.D. Seimui: 1) Organu kuopa nataria paimti "Dirvą." 2) Kad T.M.D. apsimainytų leidiniais su kuria nors Lietuvos išleistu, tokiu būdu nariai gautų tankiau knygas ir būtų didesnis gyvumas pačioj draugijoje. Tai tiek busiančiam seimui tarta kuopos susirinkime. Daugiau įnešimų padarys tam tikra komisija.

Kuopa nutarė visas knygas, kurios yra 20 kuopos knygyne, pasiūsti Lietuvon. Taipgi likosi išrinkta komisija surengimui gerb. tik ką iš Lietuvos atvažiavusiems svečiams prakalbų. Ir kad Komisijai nepasirodytu su tuščiomis rankomis prieš gerb. svečius, nutarta paaukoti \$10.00 iš kuopos izdo. Prakalbos gerb. svečiams yra rengiamos bendrai visų tautiškių vietinių draugijų.

Centro valdybon likosi nominuoti sekanti kandidatai: į pirm. Dr. L. Graičiūnas, į pirm. pagelb. p-lė J. M. Balt-
rukoniūtė, į izd. A. B. Strimaitis ir A. Urbšaitis, į rašt. J. J. Žilius ir į knygyus K. Vilkas.

Jeigu ir kitos T.M.D. kuopos laikytų taip reguliariai kas mėnesis susirinkimus, kaip kad Clevelando kuopos tai, be abejonės, būtų nuveikiama dideli darbai. Bet kur

gi kitos T.M.D. kuopos? Ka...
vedelės bilos padarytos, to...
dėl išrinko komisiją peržiurėti. Ugi štai ką rado komisija: kad A. P. L. A. Centro Valdyba laksto pas advokatus ir verčia "Sandaros" korespondencijas, už ką reikia mokėti pinigų.

Te-nis.

PITTSBURGH, PA. Margumynai.

Per A. P. L. A. Seimą delegatams pasirodė, kad per didelės bilos padarytos, todėl išrinko komisiją peržiurėti. Ugi štai ką rado komisija: kad A. P. L. A. Centro Valdyba laksto pas advokatus ir verčia "Sandaros" korespondencijas, už ką reikia mokėti pinigų.

Mat per iširusį A. P. L. A. Seimą sausio 29 d. šių metų vienas delegatų parašė "Sandarą" apie A. P. L. A. Centro Valdybos darbuotę, kas tilpo šių metų "Sandaros" No. 6. Tai A. P. L. A. C. Vald. taip išsigando tos korespondencijos, kad tuo puolėsi prie kariųjų tėvo Pittsburgh'e, kas reikia daryti. Na, tas patarė "Sandarą" sušaudyti tuo, bet kad ant žodžio neklauso, tai patarė tuo kreiptis prie geriausio advokato, kad tas išgautų leidimą sušaudyti "Sandarą." Advokatas lietuviškai nesupranta, tad liepė korespondenciją išversti į anglų kalbą. Tuo padaryta. Kada advokatas perskaitė angliškai, tai nusijuokė. Sako: "Čia laisva šalis ir valia kritikuoti kad ir A. P. L. A. Centro Valdybą. Nedyvai, kad A. P. L. A. reikalai eina vėžio greičiu, o išdas tai kaip pavasarį sniegas tirpsta. Puikiai darbuojasi, nėr ką sakyti.

Tėmytojas.

WESTFIELD, MASS. Šaulių prakalbos.

Pagal paskelbtą maršrutą kovo 18 d. Westfield'o Draugijų Komitetas surengė gerb. Šaulių atstovui dailininkui Žmuidzinavičiui prakalbas. Gerb. kalbėtojas su pažindino musų koloniją su Šaulių visu veikimu ir jų nuveiktais milžiniškais darbais Lietuvos nepriklausomybei. Gerb. atstovas turi gražią iškalbą, geriausia nupiešė Lietuvos stovį, visi buvo užganėdinti. Aukų surinkta šimtas dol. su centais. Padėkavojus už aukas, pranešė, kad šauliai gavo iš Westfieldo \$362.45. Pasirodo, kad aukos tik iš tautininkų Šaulius pasiekė. Klerikalų, kurie yra Šauliams surinkę \$462.25, aukos nėra Šaulių atskaitose, reikiša ištikrųjų nugarėmo į Tautos Fondą panelėms pasivažinėti ir kelnėmis nupirkti, bet neturėtų apsiliešti aukojusieji Šauliams, kadangi tai yra begėdiškas darbas pavartot Šaulių geras vardas viloti iš žmonių pinigų.

Nėra dyvo, kad jei patys nedavė Šauliams surinktų nuo žmonių pinigų, bet ir stengė kitiems užkenti: nedavė apgarsinimų dalinti palei bažnyčią, pasisaukė palicmaną ir rengėjai buvo visai apšmeičiami, net policija buvo siutinėta pagrasinti, kad daugiau tokie dalykai neatsikartotų, reikiša, kad Šauliams daugiau aukų nebutų renkama. Nors buvo per vargą surinkta maža aukelė, bet nepaliko tuščio lupo Šaulių atskaitose, nes čia visi surinkti žmonių aukų pinigai nueis kam buvo renkami.

Ten Buvęs.

PRANESIMAS AMERIKOS LIETUVIAMS.

(Taša nuo 3 pusl.)

Jūsų kolonijoje netrukus lankysis kalbami atstovai. Būkite prisirengę juos pasitikti ir jiems pagelbėti tinkamiausiu būdu musų minios išaiškinti jos uždavinius sulyg Tėvynės. Pirm jiems atkeliausiant, apsipazinkite su A. L. T. Sandaros principais, su organu laikraščiu, su Lietuvių Politiniu Iždu. Susipažinę su tais dalykais, susiorganizuokite, sudarykite tvirtą Lietuvos patriotų jėgą, kuriai vadovautų ne kunigas, ne klebonija, bet tikra Lietuvos meilė, tikras pasiryžimas tarnauti Lietuvos žmonių gerovei ir laimei. Žinokite patys ir kitiems aiškinkite, kad A. L. T. Sandara, pripažindama savo programą laisvės sąžinės, nemanoma varžyti jos, todėl ji negriauna tikybės, — laisvę žmogus tiki, kaip jam jo sąžinė ir širdis liepia. Sandara kovoja tikrai prieš partiją, kuri, prisidengdama Dievo vardu, išnaudoja žmonių tamsumą savo reikalams, skriausdama tuomi liaudį. Sandara kovoja prieš žmonių tamsintuosius ir išnaudojtojus. Tuo keliu eidama, Sandara žino, kad jos idealai laimės, ir Lietuvos žmonės, per Sandaros ir per jos vienminčių Lietuvoje pasidarbavimą, susilauks gražios ir skaisčios ateities. Bet tam reikalinga yra dirbti, reikalinga yra kovoti su pažangos ir žmonių gerovės priešais.

A. L. T. Sandaros CENTRO VALDYBA.

Susivienijimas Lietuvių Amerikoje ir tautininkai.

(Taša nuo 2 pusl.)

nėje ir išmoksta viso darbo, kaip padarė Jurgeliutė, o tuokart tai gal ir duosime balsą už tokius drąsuolius. O dabar mums rupi organizacijos gerovė, todėl nei vienas tų kandidatų balso negaus. Prie to viso, Raginskas yra remiamas "Laisvės", jo paties prakalbos atsiduoda anarchistiška betvarke. Susivienijimui bolševikų nereikia.

KASIERIUS. Tautininkai iš trijų kandidatų turi pasirinkti A. B. STRIMAITĮ. Senasis, Paukštys, kaip jau buvo minėta spaudoje, neketino apsiimti. Kodėl jis apsiėmė išnaujo runyti — tai tikrai jam vienam žinoma. Jo tarnystės rekordas pasirodė ne koks. Pastaraisiais metais jis savo atsakomybę ir savo valia pradėjo, nieko nesiklausdamas pirkinėti visokių kompanijų (parakinių, druskinų, audeklinių ir kitokių) šėrus už SLA. pinigus. Net Pildomoji Taryba buvo priversta, Apraudos Departamentu perspėta, pavesti Sekretorei perduoti tuos Paukščio pirktus (be kitų žinios) bondsus. Kam jįsai tą darė — dievai žino. Ar komišiną jam brokeriai davė, ar manė pasirodyti dideliu finansieriu — sunku pasakyti. Toliaus, kasierius turi laikytis nutarimo, kiek ir kaip pinigų turi laikyti. Pagal SLA. Seimu nutarimus, jis neturi tiesos laikyti ant rankų daugiau kaip \$5,000. Visi kiti pinigai turi būti sudėti ant nuosimčių bankuose. Tuo tarpu pas Paukštį beveik niekadoms nebuvo \$5,000, bet labai tankiai buvo po keliolika net ir po 27 ir po 29 tukstančius doleriu balanso ant rankų, be jokio nuosimčio organizacijai. Jei netingite, peržiūrėkite SLA. atskaitas už visa Paukščio išdininkavimo laiką ir rasite, kad per jo žioplumą ir organizacijos nutarimu nepaisyma ant vienu tikrai nuosimčių yra prakišta nemažiau kaip pus-

ketvirto tukstančio doleriu. Tai jau būtų bent keturioms tukstantinėms po mirtinoms išmokėti... Susivienijimas nebeprivalo laikyti kasieriaus, kuriam Susivienijimo reikalai nerupi.

A. B. Strimaitis, kaipo Baltic States Banko direktorius, yra perėjęs per visus valdžios ir Bankų Departamentų koštuvus, — ir atkrat, kaip teisingas ir labai patikėtinas žmogus. Jei New Yorko valstijos Bankų Departamentas priėmė A. B. Strimaitį kaipo Direktorių-Steigėją Baltic States Banko, tai, be abejonės, jis tinka ir prižiūrėjimui SLA. iždo. Prie to, jis, išbuvęs per 9 metus sekretoriumi, turi daug pažinimo organizacijos reikalų.

Kaslink Linonio, — niekas jo nežino, niekas negirdėjo, nei kas jįs yra, nei kiek jis turi įsitikėjimo piniginiuose klausimuose. Už jį niekas ir nebalsuos.

DAKTARAS KVOT-JAS. Balsuosime už Dr. Ip. Bronušą. Jis dirbo "Tėvynėje" per keletą metų, po to savo spėkomis, per dideliausį pasišvntimą išėjo daktaro mokslą. Tuomi jis atnešė daug garbės Susivienijimui ir užsitarnauja, kad mes jam tą garbę pripažinaume. Buvo karo laukuose. Gerai pažįsta SLA. reikalus. Yra jiems atsidavęs. Geras tautininkas. Geresnio Daktaro

Kvotėjo mes nerasmine.

Kaslink Dr. Matulaičio — turime laikytis tos nuomonės, kad kas nuo musų pasitraukia, tas nebe musų. Dr. Matulaitis nuėjo ir susibičiuliavo su klerikalų lyderiu kunigu Jakaičiu ir kasžin ar tik ir pats neišvirs į klerikalą. Kas ne su mumis, tas prieš mus. Jei Dr. Matulaičiui norisi laikytis, su klerikalais, tai gal jis pateiks i daktarus kvotėjus Susiv. Rymo - Katalikų Amerikoje. Tidel mes už jį nebalsuosime, kad neuzkirtus jam kelio pastatyti kandidatūrą pas rymionus.

Dėl Dr. Klimo — nedaug tepasakytum. Jis yra geras ir tvirtas patriotas. Tečiaus — prie SLA. daug yra darbo daktarui kvotėjui. O Dr. Klimas ir be to turi pilnas rankas, — vos, vos apsidirba.

Mes balsuosime už Dr. Bronušą.

IŽDO GLOBEJAI. Balsuosime už J. M. DANIELIŲ ir M. W. BUSH. Geresnių negausime ir geresnių neįšieskome.

SLA. Rinkimų Komitetas.

REIKALINGI DARBININKAI. Norintieji prisidėti prie demokratinio ir laisvo Lietuvos kultūros ir politikos vystymosi atsišaukite prie: Lietuvių Politinis Iždas 3252 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Lietuviška Aptieka. Jeigu norite teisingų vaistų ir nužemintom kainom, tai visada eikite ant 100 Salem St., kur rasite visokių Amerikos vaistų ir Europiškų ir visokių lietuviškų šaltų. Mes laikome užtikrintas gyduoles nuo visokių ligų, kaip tai: nuo galvos skaudėjimo, nuo užsėjusio reumatizmo, nuo nuailpnėjimo strėnų, kraujo valimui, nuo uždegimo plaučių, nuo kosulio ir visokių kitų ligų. Taipgi turime nuo visokių slaptinų ligų ir geriausių patarimus suteikiame, nuo patukimo del vyrų ir moterų. Atsiminkite, jeigu pirksite pas mus, sučėdysite pinigų ir sveikatą. Ateikite visada pas mus, o mes jums patarnausime kuogeriausiai. Pašaukiame geriausias daktarus per telefoną visai uždyk.

Žiemos Vakarams. Sulaukus šaltos žiemos vakarus kiekvienas juos praleidžia namuose. Tad, kad nepraleisti juos veltui, ir kad įsigyti dvasinio peno, patartina perskaityti šios knygos: ZMOGAUS PAREIGOS, didelė knyga iš 245 puslapių, kurioje nurodoma, kaip reikia žmogui gyventi. Kaina \$1.00. SVETIMOJ PADANGĖJ PA-SAULIO VERPETUOSE. Eilių knyga, didelio formato, 200 puslapių, kurioje telpa daug linksmų dainelių. Kaina \$2.00. "AIDU - AIDUŽLAI", ką-tik gavo me iš Kauno, Fausto Kiršos, žymaus poeto eilių knyga, virš 100 eilių, 111 puslapių. Kaina . 25c. VISAS SVIETAS: žemė, kalnai, vanduo, upės, žmonės, miestai; kiekvienam naudinga knygutė. Kaina . 20c. DANGAUS AUKŠTUMAS IR ZMOGAUS SENUMAS. Labai žingėdi knygutė, su daug paveikslų ir eilėmis "Anykščių šilelis", 150 puslapių. Kaina . 20c. ANDERSONO PASAKOS. Puiki pasakėlių knygelė su paveikslais, labai naudinga priaugančiam jaunimui. Kaina . 30c. TRACHOMA. Nurodoma, kaip sergėti akis, ką visiems reikia žinoti. Kaina . 15c. LIETUVOS GASPADINĖ. Kiekvienai moteriai ar merginai reikia perskaityti. Kaina . 10c. Patariame kiekvienam sandariečiui arba "Sandaros" skaitytojui šias knygas įsigyti. Taipgi turime Lietuvos laikraščius, "Lietuvos Ukainką" ir kitų, kurie pasiduoda po 5c. Reikalaudami sykiu siųskite ir pinigų. "SANDARA," 327 E Street, Boston 27, Mass.

Laiškai Lietuvon. Kam rašyti laiškus Lietuvon ant prasto popiero, kadangi "Sandaros" Administracijoje galima gauti puikių laiškus popieriu su gražiomis kvietkėmis ir puikiausiomis eilėmis, kurias dabar atspausdinome. Kaip va: LINKIU JUMI LAISVOS LIETUVOS; I TE TYNĖ; MUSŲ VILNIUS; PASVEIKINIMAS (Lietuva Tėvynė Musų); ATMINIMAS LIETUVOS; SKUBĖKI LAIŠKELI; PAS GIMINES; PAS TĖVUS; PAS BROLI. Visi laišškai su naujausiomis eilėmis pasiduoda po 5c., 12 už 50c. Daug imant duodame nuosimtį. "SANDARA," 327 E Street, So. Boston, Mass.

LAIVAKORTĖS VĖL ATPIGO. I Hamburgą ir Bremeną . . . \$103.50. I Liepoją . . . \$110.00. I Piliavą - Karaliaučiu . . . \$106.50. War Tax \$5.00. Pinigų Siuntimas žemiausiu dienos kursu. Pinigus Lietuvoje gauna laike 25-30 dienų. P. MIKOLAINIS, 53 Hudson Ave., Brooklyn, New York.

Lietuvon. Praslinko žiemos šventės. Lietuvoje žmonės jau pradeda rengtis prie pavasario ir vasaros darbų. Bet jie laukia pagalbos iš Amerikos nuo savųjų. Taigi siųskite PINIGUS tik per musų agentūrą, o pinigai nueis greitai. Mes siunčiame pigiausiu dienos kursu, o taipgi siunčiame ir Amerikos dolariais. Darome visokius liudymus, įgaliojimus, davernastis, vekselius. Parduodame laivakortes ant geriausių laivų į Lietuvą ir iš Lietuvos. Visokiuose reikaluose kreipkitės tik pas mus: URBŠA, SEKYS IR KO. 101 Oak St., Lawrence, Mass. AR UŽRAŠEI "SANDARĄ" SAVO GIMINEI I LIETUVĄ, JEI NE, TAI KODEL NE? Tel. S. B. 2488. DR. J.C. LANDZIUS - SEYMOUR LIETUVIS. Gydytojas ir Chirurgas 506 Broadway, S. Boston. Valandos: 9-11, 2-4, 7-9.

Dr. Paul J. Jakmauh (Jakimavičius). Priėmimo valandos: nuo 2 iki 3 val po pietų ir nuo 7 iki 8 val. vakare. 509 Broadway, Kampas G St., So. Boston, Mass. Telephone South Boston 502.

Dr. Ignotas Stankus. 1210 S. Broad St., Philadelphia, Pa. Lietuvis Daktaras ir Chirurgas. Valandos: Nuo 9 iki 10 A. M. " 3 " 5 P. M. " 7 " 8 P. M. Nedeliomis " 10 " 3 P. M.

Išgaminuojam akis ir pritaikom akinius. H.S. Stone O.D. Akiau Specialistas. 399a Broadway, Farpe E ir F gatviu. South Boston.

DR. JOHN MacDONNELL, M. D. Galima susikalbėti ir lietuviškai. Ofiso valandos: Rytais iki 9 val. Po pietų 1 iki 3. Vakaraš 6 iki 9. 536 Broadway, So. Boston.

Dr. Tessmer DENTISTAS. 306 Main St., Worcester, Mass viršiu "Iver Johnson" kauptuvė. Patyres dentistas, priems nuo kainos. Atdara subatom po pietų. Nedeliomis pagis sutartį. Telephonas Park 3310.

F. KLEIN L. HOFFMAN Lietuviška Krautuvė. BUFFALO FURNITURE STORE. Furniture Repaired and Postering. 579 Grand Ave., Tel. Lib. 8515 Home address: 23 Chadem St. NEW HAVEN, CONN.

KNYGŲ KATALOGAS.

- "Sandaros knygyne dabar gaudamos šios knygos: "Lietuvos Kariuomenė" Parašė Karininkas Ladislovas Natkevičius, artillerijos vyresnysis Leitenantas. Telpa pilnas aprašymas tverimosi Lietuvos kariuomenės, Lietuvos kariuomenės forma, virš 60 gražių, įvairių fotografijų, porą žemlapių ir keletas kariškių dainų su gaidomis. Šita pirma tos rusiška knyga lietuvių kalboje, turi rastis kožno jaunuolio skaitoma ir gerbiama. Kaina popieros viršais — \$2.00. Ta pati gražiais audimo viršais \$3.00. Či — 1919 metų. Kaina . . . \$1.50. 10. Kregždėlė. Žodžiai V. Kapsio. Duetas Lietuvių ir Anglų kalbose. Kaina 30c. 11. Vestuvės. — "Papuskie Vėjali". Jaunosios Aria, Sopranui arba Mezo - Sopranui. Lietuvių ir Anglų kalbose. Kaina 35c. 12. Mažas Muzikos Žodynėlis. Tinkamiausi vartojam žodžių paaiškinimai Anglų ir Lietuvių kalbose. 32 pusl. Kaina 25c. 13. Aušrinės Kelišais. Čia telpa gražių eilių ir šiaip pasisakymų. Verta perskaityti kožnam mylinčiam klasiškus raštus. Pustl. 79 50c. 14. Anderso Pasakos. Čia telpa 11 gražių pasakėčių su paveiklėliais papuoštų. Lietuvių kalbon išguldė P. Nervs. Pustl. 82 25c. 16. Aukso Veršis. Vieno veikimo komedija. Vertė Seenos mylėtojas. Pustl. 35 15c. 17. A. L. T. Sandaros Principai ir Programos. Parašė Albinas Rimka. Pustl. 32 10c. 18. Eilės - Dainos. Parašė Juozas Rainis. Gražios eilės del deklamuavimo. Pustl. 32 20c. 19. Gyvenimo Verpete. Drama penkių veiksmu. Parašė Bl. Kadagutis. Pustl. 77 45c. 20. Girnikas - Pašakarnis, pasakojimas ir "Bėgėdis Jonas", vaizdelis. Parašė Karolis Vairas. Pustl. 42 25c. 21. Francijos Revoliucija. Parašė M. Avietėnaitė. Trumpa aiški istorija Francijos revoliucijos. Su paveiklėliais. Pustl. 75 40c. 22. Kaip gyvena: Latvija, Anglija, Suomai. Parašė M. Salčius. Pustl. 65 20c. 23. Kas iš kur pareina. Trumpi pasakojimai apie kasdieninio žmonių vartojamus daiktus. Pustl. 62 20c. 24. Daktaras Kišenėje. Aiškų pamokinimai kaip užlaikyti sveikatą ir kaip nuo ligų apsiginti. Sutašė M. Paltanavičia. Kietais audimo viršeliais. Pustl. 167. 75c. 25. Ką daryti, kad sveiki butume ir ilgai gyventume. Pustl. 32 . . . 10c. 26. Kaip Japonai gyvena dabar. Parašė Dėdė. Pustl. 48 10c. 27. Liudvikas Pasteris. Žmonijos geradarys ir Jurgis Stefanosas. Geležinkeliai. Parašė M. Salčius. Su paveiklėliais. Pustl. 48 20c. 28. Lietuvių - Latvių Respublika ir Šiaurės tautų sąjunga. Rinkinys steipisnių ir paskaitų parašytų Dr. Jono Šliupo. Išleista Stockholme 1918 m. Pustl. 162 Kaina \$1.00 29. Lietuvos Laisvė. Trumpa peržvalga Lietuvių tautos politikos. Parašė daktaras Jonas Šliupas. Pustl. 47 10c. 32. Lietuvos Gaspadinė. Arba pamokinimas kaip valgius gaminti. Parašė Žmona. Pustl. 80 30c. 34. Jaunuomenės švietimas kitur ir pas mus. Pustl. 28. 10c. 35. Naujas Budas Išmokti Rašyti. Sutašė P. Mikolainis. Pustl. 30. . 10c. 36. Pasnikai Lietuvoje. Parašė K. Stiklius. Kaina 05c. 38. Pažvelgus Atgal. Socialogiškas Romanas Edwardo Bellamy. Vertė Pranas Siulelis. Raščias įsivaizdina kas bus 2000 m. sukakus, kaip viskas kitaip - automatiškai veiks ir tt. Pustl. 356. Kain. 40. Pražuvo. Vaizdelis iš gyvenimo. Parašė Karolis Vairas. Kaina. 10c. 41. Rojus ir Pažanga. Senovės pasakojimai apie rojus amžius ir rojus šalis. Vertė V. K. R. Pustl. 112 35c. 42. Sienapūtė. Vieno akto operos Libretto. Žodžiai K. Jasiukaičio, muzika Miko Petrausko. Pustl. 24 10c. 43. Trachoma arba sergėkite akis. Prie šviesos ir kiti naudingi straipniai. 44. Visas Svietas. Žemė, kalnai, vanduo, upės, žmonės, miestai, statistikos žinios. Sutašė P. Mikolainis. Žodynėlis. Angliškai - Lietuviškai. Sutašė kun. P. Saurusaitis. Pustl. 199 35c. Užsisakant knygas, kartu reikia ir pinigų prisinti sekančiu adresu: "SANDARA", Book Dept., 327 E St., Boston 27, Mass.

